

REP. ROBERT L. CONDON teisinasi Washingtone senato komisijoje tvirtindamas, kad jis niekada nėra buvęs komunistas. Jis esąs pašalintas pernai iš atominų bandymų komisijos už "herėziją". Bet kokia ta "herėzija"?

Molotovs kalba daugiausia

Nusileido dėl programos, bet atmetė konferenciją su Kinija

Berlynas. Sausio 25 pirmame ministrų posėdyje pirmininkavo Dulles. Savo pažiūras išdėstė Bidault ir Eden, Prancūzijos ir Britanijos užsienio reikalų ministrai. Jie siūlė Vokietijoje laisvus rinkimus, taikos sutartį su Austrija. Nesutiko atsakyti nuo europinio saugumo bendruomenės.

MOLOTOVAS KALTINA AMERIKĄ

Po jų Molotovs labiausiai kaltino Ameriką. Esą, ji grasinanti Sovietų Sąjungai, steigdama visame pasaulyje savo ataromos punktus; ji neįsileidžianti kom. Kinijos į JT; ji sulaužiusi Korejos paliaubas; ji boikotavusi sovietinių valstybių ūkį; ji remianti Vokietijos militaristus ir revanšininkus. Po visos kritikos Molotovs reikalavo priimti tokią programą konferencijai: penkių konferencijos klausimas, antrojo punkto — Vokietijos klausimas ir Europos saugumo reikalai, trečiuoju — Austrijos taikos reikalai.

DULLES ATMETA KONFERENCIJĄ SU KINIJĄ IR KRITIKUOJA JALTĄ BEI POTSDAMĄ

Antrą dieną pirmininkavo Bidault. Kalbėjo Dulles. Jis atsakė priimti į šią konferenciją kom. Kiniją. Ją vadino agresorium Korejoje ir Indokinijoje. Stebėjosi, kad Sovietų Sąjunga, sakydami norinti nešti pasauliui taiką, pasirinko tam reikalui sau į draugus JT pasmerktą agresorių. "Mes neatsakome su jais kalbėtis, kai aplinkybės to reikalauja. Su jais mes deramės šiandien Panmunjome taikos konferencijai organizuoti. Bet piktybės kaip fakto pripažinimas nereikia, kad ją imi į glėbį ir sakai, kad ji yra gera."

Pasisakė Dulles prieš Jaltos ir Potsdamo "žiaurius sprendimus". Tie sprendimai, — sakė Dulles — kiek tai liečia Vokietijos padalinimą, buvo padaryti karo įkarštyje, ir jeigu Molotovs reikalauja jų laikytis, tai jis palaiko "keršto ir neapy-

kantos dvasių." Pakaltino Rusiją, kad sėja neapykantą tarp Prancūzijos ir Vokietijos.

Bidault kalbėjo 18 min., Edenas 15, Dulles 20, o Molotovs 44 ir arti antra tiek jis atskirto po Dulles kalbos. Nusileidami Molotovo reikalavimams, trys vakarų ministrai sutiko priimti Molotovo pasiūlytą darbų tvarką konferencijai.

DULLES NENORI GAIŠTI

Sausio 27 posėdyje, pirmininkaujant Edenui, siautėjo Molotovs. Išsisakė 80 min. įtikinėjo daryti bendrą konferenciją su kom. Kinija gegužės mėn.

Valst. sekretorius Dulles atsakė, kad jis nenori gaišti laiko kalbom apie naują konferenciją, kol nėra aptarti Vokietijos sujungimo ir Austrijos taikos reikalai.

Bidault atsakė: kol raudonoji Kinija nesiliauja rėmus Indokinijos raišius, penkių konferencija neturi jokios prasmės.

Edenas: kom. Kinija pirmą turį įrodyti, kad nori taikos, įgalindama Korejos taikos konferenciją.

MOLOTOVO MEŠKERĖS PRANCŪZIJAI IR ANGLIJAI

Tada Molotovs užmetė meškerę Prancūzijai: kompromisu dėl kom. Kinijos Prancūzija galėtų susilaikyti karo pabaigos Indokinijoje. Kita meškerė taikyta Britanijai: ji galėtų turėti plačias rinkas su sovietinio bloko vyriausybėmis.

LAUKIA STAIGMENŲ

Vakarų pusėje yra susinervinimo dėl Molotovo akcijos, nes nežinia, kokios nuotaikos kils Prancūzijoje ir Anglijoje.

Iš Molotovo laukiama dar ir staigmenų Vokietijos klausimu. Esą galima, kad jis sutiks su rinkimais Vokietijoje; tik jiems įvykdyti būtų sudaryta komisija iš abiejų Vokietijos vyriausybių atstovų. Toji komisija galėtų darbus taip užteisti, kad rinkimų iš tikrųjų nebūtų, bet jau būtų laimėtas bendradarbiavimas tarp rytinės

SU ARKIV. M. REINIŲ

viename kalėjime sėdi Rusijoje Lvovo arkiv. Slipj. Jis pareiškė, kad buvęs suimtas už tai, jog atsakęs nutraukti ištikimybę Romai.

Italijoje krizė

dėl vyriausybės žada užtrukti. Pramatoma, kad Fanfani negaus parlamento pasitikėjimo. Jau dabar kalbama apie naujus kandidatus į min. pirmininkus. Tarp jų minimi dabartinis užs. r. min. Piccioni, de Gasperi ir tas pats Pella. Galimas daiktas, kad kr. dem. siūlys prezidentui praveisti kitą grupę sudaryti vyriausybę.

RUSU SNIPAI, neva pabėgo nuo bolševikų, G. V. Chornuzi (slapyvardė G. Mueller) ir jo žmona (lina laiška) amerikiečių nuteisti sunkių darbų kalėjimo: vyras 14 metų, žmona 2 metams.

140,000 naujų butų siūlo prezidentas

Washingtonas. — Prez. Eisenhoweris sausio 25 išdėstė būty statybos programą. Milijonai amerikiečių — sakė jis — gyvena dar skurdų kvartaluose, milijonai persenuosiose butuose. Reikia tuos skurdo kvartalus pašalinti ir pastatyti 140,000 naujų butų per ketveris metus. Butų statybai reikia skirti 700 mil. paskolom ir 250 mil. pašalpom.

EISENHOWERIS SUSIRŪPINO

ar kavos pabrangimas iki 1,20 dol. nėra spekuliantų darbas. Pavesta ištirti.

• Prez. Eisenhoweris griežtai pasisakė prieš atstovo Bricker siūlymą susiaurinti prezidento teises ir sutartis su svetimom valstybėm perduoti pačiam Kongresui.

• Senato vidaus komisija klausimą suteikti Havajams 49 valstybės teises svarstys skvyrum nuo Alaskos klausimo.

MAŽASIS KARAS MAROKE

Maroke, kuris yra Prancūzijos protektorate, nuo to laiko, kai Prancūzija paskyrė naują sultoną, nesiliauja teroras ir suiminėjimai. Maroko nacionalistai slaptai kovoja prieš Prancūzijos politiką. Per tą laiką buvo nužudyti 56 asmenys, tarp jų 17 europiečių, 45 europiečiai ir 63 marokiečiai buvo sužeisti. Kaltinami teroru buvo suimti 370 asmenų.

• Pijus XII pastaruoju laikų sunegalavo ir audiencijas nutraukė.

SENATAS PATVIRTINO tarpusavio pagalbos sutartį su pietų Koreja.

PARYŽIUS - MADRIDAS - MAROKAS

Prancūzijos santykiai su Ispanija staiga pablogėjo dėl Maroko, Afrikoje. Prancūzija įteikė Ispanijai protestą dėl marokiečių demonstracijų prieš Prancūziją Ispaniškame Maroke.

Marokas yra padalytas. Mažą šiaurinę dalį savo protektorate turi Ispanija, didžiąją dalį turi Prancūzija. Ispanijos marokiečiai nepripažįsta pernai Prancūzijos paskirto naujo sultono. Jie pareiškė ištikimybę senajam ištremtam sultonui, o taip pat Ispanijos vyriausybei ir ją prašė laikinai atskirti Ispanišką Maroką nuo prancūziškojo. Ispanijos atstovas palankiai reikalavimus priėmė ir persiuntė savo vyriausybę.

Madride svarstoma suteikti Ispaniškajam Marokui nepriklausomybę. Tai varo kylį Prancūzijai.

Londonas - Madridas - Gibraltar

Anglijos santykiai su Ispanija taip pat pablogėjo dėl Gibraltar. Ispanai tebelaukia, kad

DEMOKRATAI GRĮŽTA

Washingtonas. — Iš McCarthy vadovaujamos komisijos jau pusė metų pasitraukę visi demokratai. Dabar McCarthy nusileido ir sutinka, kad reikalingus komisijai tarnautojus skirti visa komisija. Demokratai pareiškė, kad kliūtis jų buvimui pašalinta.

Korejoje

Korejoje pas komunistus likusiems belaisviams komunistai surado išeitį — kad nereikėtų patiem jų perimti, perdavė globoti raudonajam kryžiui.

Negrįžusieji amerikiečiai pareiškė, kad jie grįšį į Ameriką, kada bus geresnis Amerikoje "klimatas". Tai reiškia, kad Maskva yra pažadėjus padaryti juos paleckiais, dimitrovais, sniečkais, ar kitokiais būsimosios Amerikos "liaudies vyriausybės" žmonėm, kai Amerika bus sukomunistinta...

Demokratinės Amerikos kariuomenė nutarė juos atleisti "be garbės."

KOMUNISTAI PAKVIETĖ

Amerikos atstovą Deaną, kad grįžtų į Koreją toliau derytės dėl taikos konferencijos.

BRITANIJOS PREKYBININKŲ

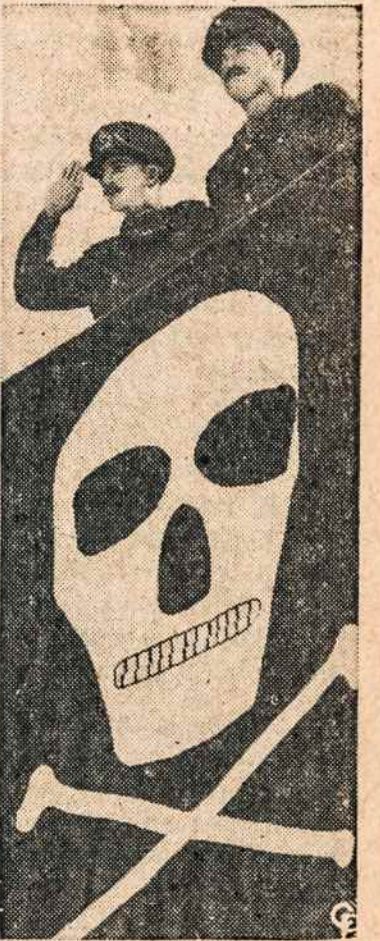
delegacija iš 33 žmonių atvyko į Maskvą, kad išplėstų prekybinius santykius. Panaši delegacija vyksta į Maskvą ir iš Prancūzijos.

KRUVINAS AUKSAS

Paryžiuje sovietai pardavė pusantros tonos aukso. Aukso kaina nukrito dėl to žemiau nei bet kada nuo Korejos karo pradžios. Sovietai savo aukšą, vergų kasamą, ėmė mesti į vakarų rinkas jau prieš 9 mėn.

KOMUNISTAI TEBEPUOLA

Prancūzijos kariuomenę Indokinijoje. Jie stengiasi Indokiniją perkirsti į dvi dalis per Laos valstybę Siamo link.

GEN. NAGUIB, Egipto prezidentas (k.), Kaire priima parada, surengtą paninėti metinėm, kai nuo sosto buvo pašalintas karalius.

Egiptas pasisuks į Maskvos pusę?

Egipto ir Anglijos derybos dėl Suez kanalo nutrūko. Anglai kaltina, kad egiptiečiai pastarąjį mėnesį nužudė tris britų kareivius; septyni dingę be žinios. Egiptiečiai kaltina, kad britai nušovė jų vieną lakūną ir tris sužeidė.

Egipto prezidentas Naguib pasakė mitinge kalbą prieš britus. Iš kitų šaltinių pranešama, kad Egiptas grasiina dėsintis su Maskva, jei negalima susitarti su Anglija.

ITALIJA PRIE LIEPTO GALO

Maža vilties, kad Fanfani pasisektų • Greičiau, kad tęsis vyriausybės krizė.

Trys "didžiųjų" ministrai kovoja šaltojo karo prykškinęse linijose Berlyne, o tom pačiom dienom užfrontėje — sprendžiamas Italijos likimas: ar ji išliks vakarų demokratijų įtakoje ar nusiris į Maskvos satelitų šeimą. Maskvos "parašutininkų" šioje užfrontėje yra daugiau nei bet kur kitur. Kas trečias Italijos balsuotojas yra arba komunistas arba jo sekėjas, o komunistai dirba svetimos valstybės naudai — kalbėjo vyriausybės galva Fanfani sausio 26 parlamente.

Amerikos spauda pripažįsta: jei dabar Italijai nepasiseks sudaryti vyriausybės, tai ji riedės į chaosą ir komunizmą.

Sausio 12 Amintore Fanfani sutiko sudaryti vyriausybę. Milžiniškom pastangom mėgino laimėti grupių pritarimą. Pirmiausia norėjo patenkinti savo partijos, kr. dem., visas tris grupes, rinkdamas žmones į vyriausybę. Pats Fanfani vadovauja vadinamam partijos kairiajam sparnui, kitų dar vadinamam "demokratinės iniciatyvos", "integralizmo", "krikščioniško socializmo", "socialinių reformų", socialinės pažangos. Iš to sparno Fanfani dar pasitelkė du — Taviani ir Gui. Iš centro, kurio galva yra de Gasperi, paėmė Andreotti, Campioli, Tupini ir iš dešiniojo, konservatyviausio — Aldisio.

Pastarasis yra tas pats, dėl kurio sugriuvo Pella vyriausybė. Pella norėjo jį įsitraukti,

EUROPOJE ŠALTA

Iš Rusijos atėjo šalčio ir sniego banga, kuri apėmė visą Europą. Šiaurės Graikijoje tokio šalčio nebuvo jau 61 metai. Iš kalnų ir miškų ėmė rinktis ir kaimus vilkai. — Anglijoje buvo šalčiausia naktis per paskutinius dvejus metus. Dėl pūgų susisiektas daug kur sutriko. — Vokietijoje temperatūra 3-4 laipsniai Fahrenheito žemiau nulius. — Italijoje, Romoje, nuo 1950 pirmusyk tiek prsnigo.

kad patenkintų monarchistus, kurių balsai reikalingi vyriausybei palaikyti (39 balsai). Tuo pačiu sumetimui ir Fanfani, kuris anksčiau kovojo prieš Aldisio skyrimą, dabar jį pasikvietė. Tik ne į žemės ūkio ministerius, kaip norėjo Pella, kur jis galėtų sutrukdinti žemės reformą, bet į pramonės.

Tačiau monarchistų tuo nepatraukė. Nepasisekė prikalbinti nė Saragato socialistų (19 balsų). Nelaukta pasisakė Nenni socialistai, kurie eina išvien su komunistais. Mes palausim, kokia bus Fanfani programa ir darbai — sakė Nenni, Maskvos laureatas. Ne iš susirūpinimo Italijos reikais jis dėjos toks santūrus. Jis žino, kad Fanfani yra populiarus tarp Italijos darbininkų savo pravesom socialinėm reformom. Pasisakyti iš anksto prieš jį nebūtų tarp darbininkų populiariu.

Taip nesurinkęs reikalingo balsų skaičiaus (295 iš bendro skaičiaus 590; kr. dem. teturi 265), Fanfani pristatė savo vyriausybę prezidentui tvirtinti.

Fanfani pasitikėjo vienu — kad parlamente susilauks pritarimo jo darbų programai.

Sausio 26 ją išdėstė parlamentui — konkrečią ir nukreiptą darbo žmonių gerovei: žemės reformą paskubinti, per penkerius metus pastatyti 650,000 butų darbininkų šeimom; nutiesti 800 kl. autostradų, kurios duotų darbo 200,000 žmonių; įvesti kalėjimo bausmės mokesčių sukciam; pašalinti iš valdžios istaigų biurokratizmą, valdžios automobilių vartojimą asmeniniam reikalui, o pakelti jų sugebėjimą ir darbingumą; išplėsti eksportą ir pastatyti laivyną. Užsienio srity — pasisakė už europinio saugumo bendruomenę ir reikalavimą vykdyti Amerikos-Anglijos pasizadėjimus dėl Triesto.

Dabar: ar parlamente laimės Italijos ir Europos interesai ar partiniai ir Maskvos.

Nuo nepuolimo pakto iki Lietuvos užpuolimo

Svarbesnieji bruožai Neprikl. Lietuvos santykiuose su Sovietų Rusija (4)

PRANAS DAILIDĖ

Kai Lietuva buvo atskirta nuo Sovietų Sąjungos „lenkišku kiliu“, nepuolimo paktas jai buvo svarbus tik kaip pakartojamas taikungas bolševikų patikėjimui. Be to, tebeinant ginčui su lenkais, Lietuvai buvo ne pro šalį turėti dokumentą, kuriame, nors ir netiesioginiu būdu, buvo priimtos Lietuvos sienos. Nepuolimo pakte kaip tik buvo įrašyta, kad 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartis (su joje išvesta Lietuvos rytų siena) ir toliau palieka Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykių pagrindą.

Nors iš nepuolimo pakto dvasios ir raidės reikėjo daryti išvadą, kad betkokio Lietuvos užpuolimo bolševikai buvo išsižadę, tačiau ir tuomet, kaip ligi šiol Maskva užsigindavo turinti bet kurių ryšių su vietiniais komunistais užsieniuose ir nusiplaudo rankas dėl kaltinimų už jų veiklą.

Vienas iš tūkstanties

Lietuvos saugumo įstaigos turėjo nemažą įrodymų, kad bolševikai Lietuvoje varė savo propagandą. Tik kai Lietuvos pramonės darbininkų buvo ne per daugiausia, o Lietuvos kaimuose bolševikai su savo šūkiais mažai ką galėjo pešti, apie rimtesnį komunizmo plitimą Lietuvoje nebuvo pagrindo kalbėti. Lietuvos saugumo įstaigų žiniomis, nepriklausomybės laikais Lietuvoje tebuvo tik apie tris tūkstančius komunistų, t. y. iš tūkstančio Lietuvos gyventojų tik vienas buvo komunistas.

Lietuvos saugumo organai sekė komunistų veiklą Lietuvoje ir pavojingus Maskvos agentus izoliuodavo. Kai buvo sučiumpami svarebsni Maskvos agitatoriai, sovietų vyriausybė paprastai siūlydavo „pasikeisti kaliniais“. Bolševikai visuomet turėjo savo kalėjimuose daugybę „liaudies priešų“, kilusių iš Lietuvos, kurie tikrumoje buvo įkaitais tiems atvejais, kuomet reikėjo kokį pasizymėjusį komunistą išlaisvinti iš Lietuvos. Kai kada siūlymus „pasikeisti kaliniais“ darė ir Lietuvos vyriausybė. Tai buvo tais atvejais, kai iš bolševikų kalėjimų reikėjo gelbėti aukštesnius dvasiškumus. Tačiau atsitikdavo, kad išvežti tokiu būdu į Sovietų Rusiją agitatoriai po kiek laiko su pakeista išvaizda ir kitokiais vardais vėl slapta buvo siunčiami į Lietuvą.

Po prekybos priedanga

Nepuolimo pakto pasirašius, pamažu buvo sutvarkyti ir ūkiniai Lietuvos santykiai su

Sovietų Rusija. 1928 m. rugsėjo 24 d. buvo pasirašyta po trijų metų darybų pirmoji prekybos sutartis su Sovietų Rusija. Ta sutartis, įvesdama prekybą mainams kontingentus, jau išlygino vienpusiškumą, kuriuo naudojosi Maskva, einant taikos sutartimi. Kaip tariamo savo draugiškumo Lietuvai ženklą, Maskva pradėjo duoti užsakymus Lietuvos geležies fabrikams, pirkė didesnę skaičių arklių Lietuvoje ir k. Tačiau netrukus pasirodė, kad priimant sovietų užsakymus, reikėjo būti labai atsargiems. Jie davinėjo tik stambius užsakymus (didelis kraštas!), ku-

RUSES MOTERYS su krepšiais Odesoje. Nuotrauką nuėmė R. Elden, amerikietis studentas iš Northwestern universiteto. Mat, keli jų buvo nuryti savo akimis pažiūrėti, kaip iš tikrųjų atrodo tas sovietinis rojus. Čia jo kampalet matome.

riuos vykdant reikėjo samdyti naujų darbininkų ir dažnai plėsti įmones. O po kiek laiko užsakymai buvo atšaukiami, ar vykdymo sąlygos taip pakeičiamos, kad iš viso tų užsakymų vykdymas darėsi neįmanomas. Rezultate — dirbtinis nedar-

bas ir bolševikų agitacija bedarbių tarpe.

Ginasi diplomatiniais pasais

Lietuvos užsienio prekybos balanse Sovietų Sąjunga niekuomet nebuvo užėmusi pirmųjų vietų. Daug painiavos buvo iš pradžių su sovietų prekybos atstovybe, kuri atlikinėjo visas tranzakcijas. Tarptautiniuose santykiuose tai buvo naujiena, kurios teisinė būklė dar reikėjo nustatyti. Praėjo dar treji metai, kol Lietuva sutiko pripažinti gausiems tos Sovietų įstaigoms tarnautojams kad ir aprėžtą diplomatinį imunitetą. Susitarimas dėl So-

naudojasi neliečiamybės teisėmis ir kad to kontragento jie negali pašaukti į teismą, jeigu kiltų su juo koks ginčas dėl prekybinių santykių, — noras ruėti reikalus su ta atstovybe žymiai atslūgo. Kas gi turėjo tokius ginčus spręsti? Kam reikėjo skystis skriaudos atveju? Čia iki to laiko tebuvo tik vienas į tuos klausimus atsakymas — visi tokie reikalai turėjo būti tvarkomi diplomatinio keliu. O tai buvo nelabai patikimas kelias mažos valstybės santykiuose su didžiuliu Sovietų Sąjunga.

„Taikos“ politika

Laikotarpyje nuo 1926 m. iki 1939 m. bolševikai jau su skubu susidoroti su savo priešais Sovietų Sąjungos viduje. Dabar jie pradėjo daryti vis aktingesnį užsienio politikoję. Kai Sovietų Sąjunga buvo jau beveik visų kraštų, išskyrus Ameriką, pripažinta ir priimta į Tautų Sąjungą, bolševikai pradėjo rodyti net iniciatyvos taikos reikaluose. Jiems teberūpėjo idiegti užsieniams įsitikinimą, kad Sovietų Sąjunga yra patikimiausias pasaulyje

taikos ramstis. Su kitais kraštais ji pasirašinėjo arbitražo sutartis, pagal kurias turėjo būti sprendžiami taikingu būdu visi ginčai, kurių negalima buvo išspręsti paprastu diplomatinio keliu. Tokią arbitražo sutartį Sovietų Sąjunga pasirašė 1932 m. ir su Lietuva. Jos svarbiausia paskirtis buvo patarnauti bolševikų taikungumo reklamai.

Kaip Maskva pati save aptarė?

Maskva dabar kūrė savo nuosavą taikos sistemą greta „buržuazinės, kapitalistinės“. O nepuolimo pakta! čia buvo regimi Sovietų taikos pastato stulpai. Ryšium su pasirašymu Briando-Kelloso pakto, kurs smerkė karą, Tautų Sąjungoje buvo kilę ilgi ginčai klausimu: kas gi yra užpuolikas? Ir štai Maskva griebėsi iš savo pusę tą spragą užkišti. Su visais kraštais, su kuriais ji buvo pasirašiusi nepuolimo paktus, ji susitarė dėl užpuoliko apibrėžimo ir 1933 m. liepos 5 d. pasirašė Londone atitinkamą sutartį. Nuo to laiko Lietuva turėjo iš Sovietų Sąjungos juodu ant balto, kad „ginkluotų pajėgų, net karų nepaskelbus, įsiveržimas į kitos valstybės teritoriją“ yra agresija, kurios negalima pateisinti jokiais politinio, karinio, ekonominio ar kitokio pobūdžio sumetimais. (bus daugiau)

JOHN F. DULLES, atvykęs į Berlyno konferenciją, sveikina su kaimynais. Sako, tokia pažintis nesanti „laime“, nors Valstybės Sekretorius ir nėra žmogus prietaringas.

SPAUDA

NESANTAIKOS OBUOLYS

Dirvoje sausio 21 Jonas D. Viskanta straipsnyje „Nesantikos obuolys“ iš naujo svarsto santykius tarp Vliko ir S. Lozoraičio. Išvadoje pasisako už tai, kad Lozoraitis būtų laikomas Lietuvos vyriausybės tęsėju, o Vlikas tik visuomenės organas.

Pažymėtina, kad šiame svarstyme grįžtama vėl prie vadinamųjų „Kybartų aktų“, surašytų Šveicarijoje, jais remiant S. Lozoraičiui vyriausybės įgaliojimus. Apie tuos aktus ilgą laiką nebuvo jau kalbama, ir pats S. Lozoraitis bei kiti diplomatai S. Lozoraičio įgaliojimus grindė tik Urbšio telegrama. Skirtumas tarp vieno dokumento ir kito toks, kad Urbšio telegrama pavadė S. Lozoraičiui „užsienyje likusias diplomatijos šefo“ pareigas, o „Kybartų“ aktas tiesiog ministro pirmininko ir einančio respublikos prezidento pareigas.

Pažymėtina taip pat, kad straipsnyje neteisingai atvaizduotas S. Lozoraičio nusistatymas.

mano vedamųjų laikrastyje, man yra visiškai nesuprantama, kaip bet koks amerikietis galėtų būti to paties patalpoje su Višinskiu, gal išskiriant tik atvejį kada to reikalauja Jungtinių Tautų diplomatiniai santykiai. Sveikintis su juo, ar sėsti prie stalo ir laužti duoną, yra elgesys, kurio aš jokių būdu negaliu suprasti.

Dar kartą ačiū tamstai už už gerą laišką.

Su pagarba

William Loeb,
Prezidentas

mas, kaip jis laikytųsi, jei būtų suadryta egzilinė vyriausybė. Berno konferencijoje 1946 S. Lozoraičio pareikšti žodžiai tuo klausimu straipsnyje taip perduoti: „Kybartų aktų laikytojas Berno konferencijoje paklaustas, ką jis darytų, jei kas bandytų sudaryti Lietuvos vyriausybę 'in exile' tuos aktus paneigdamas, nesvyruodamas pasakė: 'Aš įteikičiau prieš tokią vyriausybę protestus visoms draugiškų kraštų vyriausybėms.'“

Taip perduoda Lozoraičio pareikšimą laikraštis. Tuo tarpu pats S. Lozoraitis savo laiške, 1946 rugsėjo 30 rašytame kitiems diplomatams, pasikalbėjęs su prof. K., kuriame jis apie tą savo nusistatymą kalba, išdėsto tokius žodžius:

„Prof. K. klausimas: Jeigu vyriausybė būtų sudaryta ne tuo būdu, kurį Tamsta laikai reikalinga, kuri būtų Tamstos laikysena taip sudarytos Vyriausybės atžvilgiu?“

Mano atsakymas: Aš pareikščiau Vyriausybei, kad protestuoju prieš jos sudarymą ir jos nepripažįstu. To protesto aš nekėlčiau viešumon, kad būtų išvengta žmonių dezorientacijos.

Prof. K.: Ar tokie Vyriausybei susidarius, Tamsta kreiptumeis į sąjungininkus, prieš ją protestuodamas?

Aš: Ne, nesikreipčiau.

Prof. K.: Ar Tamsta — vis tokiu pat eventualumu — apeliuotum į lietuvių tautą?

Aš: Ne, neapeliuočiau.

Rodos, aišku, kas buvo sakyta ir užprotokuluota ir ką dabar „Dirva“ rašo.

Blaivios nuomonės apie Višinskį

Mančesteryje, New Hampshire leidžiamas dviejų laidų dienraštis „UNION LEADER“ sausio mėn. 12 dieną vedamųjų puslapyje patalpino tokį laišką leidėjams. Laiške rašoma:

„Is tikrųjų, negalėjo būti parinktas geresnis vardas Andriejui Višinskiui, kaip tas, kurį jūs paminėjote savo laikraščio sausio mėn. 2 dienos laidoje. Jis — „Didžiausias žudikas pasaulyje“ — vis dar slampinėja nenubaustas iš vienos tarptautinės konferencijos į kitą ir skleidžia savo Kremliaus valdovų pragaistungus melus.

Naudodamasis šia proga, aš norėčiau pastebėti, kad šiandieną Višinskis yra vienintelis išlikęs gyvas iš trijų žudikų, savo laiku paskirti organizuoti Baltijos kraštų okupaciją. 1940 metų vasarą, kai raudonoji armija užgriuvo Baltijos kraštus, Kremlius pasiuntė tris vyrus, kurie buvo įgalioti organizuoti visus areštus, deportacijas, velnioniškus žudymus ir, galų gale, Baltijos tautų nepriklausomybės likvidavimą. Jie buvo: Žėnovas — Estijai, Višinskis — Latvijai ir Dekanozovas — Lietuvai.

Šiandien jau mes matome, kad Kremliaus valdovų žiaurios sistema „užmoka“ savo tarnams. Žėnovas mirė „stai-ga“. Dekanozovas buvo sušaudytas su savo super-valdovu Berija vos prieš kelias savaites. Trečias šio trijų narys Višinskis vis dar laisvas. Bet ar ilgai? Gal jau per sekantį valymą jis išgirs sunkius žingsnius ir kietą beldimą į savo duris. Tai reikš — tavo eilė, drauge Višinski!

(pasirašė) K. Daugėla

Leidėjų pastaba: p. Daugėla gerai pažįsta raudonosios vergijos faktus. Kilimo nuo Baltijos, jis kentėjo po rusų priepaudo. Amerika yra laiminga adoptavusi šiuos piliečius.

Kiek vėliau K. Daugėla iš „Union Leader“ leidėjo ir prezidento gavo tokį laišką:

Mielas p. Daugėla,
Laiškas, kurį tamsta parašė vedamųjų puslapiui antradienį sausio 12 dieną, buvo labai geras. Atsižvelgiant į tamstos praeitį, aš tikiu jis buvo parašytas ne tik jausmo, bet ir patyrimo skatinamas.
Kaip tamsta pastebėjai iš

ZINIOS IŠ PAVERGTOS LIETUVOS

STATO, BET KAM?

Miško prekybos sandėliai pradėjo pardavinėti sudedamus standartinius namus. Namai gaminami trijų kambarių su virtuve ir veranda. Esą daug užsakymų MTS iš Pabradės, Varėnos, Eišiškių, Šiaulių, Kėdainių rajonų ir miestų. Tačiau per tris mėnesius numatoma pagaminti tik 25 namus. Prieš kiek laiko buvo pranešta, kad Lietuvoje tokius namelius gamino ir gabeno į Rusiją.

KAUNAS SUPYLĖ MASKVĄ

Sausio 9 Kaune pasibaigė visos Sovietų Sąjungos Spartako (jaunių sportininkų organizacijos) krepšinio rungtynės. Finales buvo likusios Kauno ir Maskvos komandos. Kaunas laimėjo prieš Maskvą (38:34). Jau antri metai iš eilės Kaunas laimėjo visos Sov. Sąjungos Spartako čempionatą. Maskva liko antroje vietoje, trečioje Talinas. Merginų grupė pirmą vietą išlaikė Maskva, antrą Panevėžys, trečią Ryga.

KĄ REIŠKIA RINKIMAI?

Kovo 14 bus Sov. Sąjungos Aukščiausios Tarybos rinkimai. Partija tam uoliai ruošiasi ir Lietuvoje. Panevėžy agitacijai vadovauja pedagoginės mokyklos mokytojai — Ceponavičius, Šidlauskas, Vaitkevičius. Rinkimų proga agituoja ma daugiau... dirbti. Kandidatai dar nežinomi. Tautybių tarybų rinkimams paskelbta tik rinkimų vyriausioji komisija — Juozas Matulis, pirm., M. Kau-

vių prekybos atstovybės teisinės padėties. Lietuvoje buvo pasirašytas 1931 m. rugpjūčio 29 d. Tačiau, kai Lietuvos prekybinės bendrovės ir atskiems pirkliams paaiškėjo, kad jų kontragentas — Sovietų prekybos atstovybė Lietuvoje

naitė, pavaduotoja, Ilčiukas, sekr., Jonas Grigonis, Kazė Jankauskaitė, Jonas Neverdauskas, Vacys Reimeris, Juzeliūnas ir kt. nariai.

AGITATORIŲ ARMIA

Vilniaus mieste parinkta darbui daugiau kaip 1000 propagandistų. Apie pusę jų turi aukštąjį mokslą ir daugiau kaip trejų metų propagandinį stažą. Vakariniame marksizmo - leninizmo institute mokosi 852 „vadovaujantieji darbuotojai.“ Iš viso šiais metais „partinio švietimo darbe“ mokysis apie 19,000.

NEDUODA, TAI IR NEGAUNA

Mažeikių rajone kai kuriuose kolūkiuose iš karvių primelžta vos po kelis šimtus litrų per metus. Kiaulių penėjimo planas įvykdytas tik mažiau kaip per pusę. Priežastis esanti ta, kad kolūkiai neturi pašaro. Radyliškio rajone pašaro teparuošta vos 30%. Gyvuliams patalpos taip pat neparuoštos. Buvo pranešta, kad ir Rusijos dėl tos priežasties daug gyvulių sušalo.

VAISTINĖS ZOĖS

Kolūkiai kaltinami, kad jie nesirūpina vaistinių žolių auginimu. Švenčionių gyd. žolių fabrikas, neturėdamas žaliavų, stovi be darbo. Per metus jis reikalingas 20-25 tonų mėtų lapų. O botanikos sodas tepagamina jų tik 500 kg. Kiti turi būti atvežami iš Ukrainos.

CH. A. LINDBERG už nuopelnus aviacijai gavo 1953 metų Daniel Guggenheimo pasižymėjimo meda-lij, kuri įteikė Aeronautikos Institutas New Yorke.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES	PRENUMERATOS KAINA
Domestic yearly \$8.00	Amerikoje metams \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50	Brooklyn, N. Y. \$6.50
Half year \$3.50	Pusel metų \$3.50
Foreign \$6.50	Užsienyje \$6.50

Laikraštį tvarko Redakcinė Komisija. Vyr. red. S. Sužiedėlis

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami tikrai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kai Lietuvai trūksta laisvės...

Vasario 16 metinė sukaktis jau čia pat. Daug kur jau nustatytos programos šventei minėti. Jos beveik nieku nesiskiria nuo kitų metų: vienur kitur pamaldos, visur prakalbos ir meninė programa. Ar visa tai mus patenkina?

Reikėtų šiemet rūpestingiau organizuoti Vasario 16 minėjimus, kad jie apimtų visus lietuvius ir geriau savo tikslą pasiektų. Kadangi tasai tikslas yra dvejopas, tai bent dviejų rūšių minėjimus išskirkime.

Vasario 16 minėjimo tikslas šiuo metu nėra tik pasidžiaugti, kad lietuvių tauta prieš 36 metus buvo laisvę atgavusi ir nepriklausomą valstybę sukūrusi. Jau dešimtį metų, kai tos laisvės Lietuva neturi. Nėra jos ir gretimose kaimyniniuose kraštuose. Tai mus sujungia ir sustato prieš bendrąjį priešą. Jis yra taip pat priešas ir kitų kraštų laisvajame pasaulyje. Dėl to, minėdami savo šventę, mes privalome įjungti ją į bendrą kovos frontą su bolševizmu. Išvada iš to aiški: minėjimas turi būti politinio demonstracinio pobūdžio.

Bet minėjimas tokį pobūdį įgyja tik tada, kai kalbėtojai sutelkiami iš šalies: pavergtų kraštų atstovai ir oficialūs šio krašto asmenys. To buvo ir seniau siekiama, bet patys lietuviai savo kalbom vis daug vietos užimdavo. Šiemet leiskime kuo daugiau kalbėti kitų tautų žmonėms! Patys pripildykime sales. Nei vienas neturėtų namie palikti, o kam durys uždamos mokesčio, jis turėtų būti nuimtas. Demonstracija neturi būti apmokama, bet prie jos primokama. Kaip tai padaryti, jau kitas reikalas.

Jis siejasi su kitu Vasario 16 minėjimo tikslu: persunkti visus lietuvius viena mintimi, vienu ryžtu ir vienu siekimu—Lietuva turi būti laisva. Bet kas laisvės sampratai trokšta, bent Vasario 16 dieną padeda į šalį kitus savo siekimus — asmeniškus, grupinius ir partinius. Niekas neturi kliudyti vienos vietos lietuviams Vasario 16 suėiti draugėn. Jei to kur nebūna, kaip besiteisintum, vistiek save siaurus reikalus pastatom aukščiausių lietuvių tautos laisvės. Kiti net ir pačiuose minėjimuose neįstengia susitelkti tik prie Lietuvos reikalų. Jie vis randa kuo nors kitą nužeminti, o save aukščiau pakelti. Vasario 16 kelkime tik Lietuvos laisvės reikala, ir daugiau nieko. Kai bus tokia nuotaika, atsirast ir aukų. Nereikės samdyti brangių orkestrų šokiams, ir negausiam būreliui, kad neva išlaikys padengtų.

Bet ir to dar mažai. Vasario 16 šventė turi apimti visas šeimas, organizacijas ir paskirus asmenis. Tai mūsų tautinė šventė, ir vienintelė tokia brangi. Pilkai jos negalima praleisti, jei dar lietuviška širdis plaka krūtinėje. Kad ji stipriau plakty, reikia Vasario 16 paminėti organizacijų susirinkimuose ir šeimose, paįusti, kad gyvename su visa tauta, kenčiančia ir išblaškyta. Te mūsų mintys susitelkia bent valandėlei. Kaip to pasiekti, organizacijų vadai ir tėvai ras priemonių, jei tik bus noro. Gi jo trūksti negali, kada Lietuvai trūksta laisvės.

Tremia ir pardavinėja mus kiti. Prieš šitas neteisėbes mes protestuojame, kiek galime. Bet daug blogiau, kai patys save pradedame išpardavinėti. Ne daiktus, bet savo sielas išpardavinėjame. Ne skudūrų rinkoj ar žuvų turguj, bet daug kur kitur ir įvairiai — mokykloje, gatvė, kine ir šeimoj.

Už truputį aukso.

Tėvas ir motina nori sau ir vaikams geresnį gyvenimą sukurti. Kaip sakoma, jie nori užtikrinti ateitį. Todėl visą dieną jiedu vargsta dirbtuvėje ar fabrike, o jų vaikai — gatvėje, arba kitokiose pramogose. Su draugais ir draugėmis jie visokių galų išmoksta. Kartais labai negražių ir pragaištingų. Šitaip jie įsigyja barbarišką džiunglių moralę, atpranta nuo gerų papročių, užmiršta lietuvių kalbą, atšala nuo tėvų. Kai tėvai vakare sugrįžta iš darbo, jie būna pavargę — nebeturi ūpo su savo vaikais pabendrauti, nė lietuviškos knygos ar lietuviško laikraščio paskaityti. Ir šitaip beveik kasdieną; o vaikai, tolsta nuo tėvų ir jų dvasios pasaulio. Praeis dar keleri metai, ir jie taps visai svetimais — nebesusikalbės su jais lietuviškai, nes jie išpardavę visa, kas vadinas lietuviška ir krikščioniška kultūra.

Tuo tarpu tą kultūrą palai-kyti ir ugdyti šiandien geriau-siai tegali tėvai. Jaukių šeimos aplinkoj jauni vaikai į gyvenimą ir į tėvynę žiūri tėvų akimis, ypač motinos. Bet, kai motinos ramių ir mylinčių akių jie nebemato, kas jiems perduos lietuvišką žvilgsnį į gyvenimą, kaip jie pajus tolybęse pasilikusią tėvynę? Tada jie savaime ieškosi svetimo žvilgsnio ir inštruktoriaus gatvė. Kai šitaip apleisti vaikai užaugs, motina skausmingai nustebs. Sunkiai dirbus užtikrinti ateitį, ji išvys su skausmu, kad ją pardavė, nes anksčiau pamažu savo vaikus jau buvo pardavusi gatvei. Kas tada liks iš tos užtikrintos senatvės, jei vaikai motinos ir tėvo nebemy-lės ir nebegebs, o juo labiau lietuviškai nebekalbės? Ko ver-ta bus ta šalta ir vieniša senatvė?

Todėl jau dabar tai nelaimei reikia užbėgti už akių. Geriau jau priesčiau apsirėngti ir mažiau patogumų turėti, bet vaikų neprarasti. Geriau jau savo vaikais sielos, jiems patrauklių pavyzdžių duodant, negu ateitimi — jos visų pokštų vis

Lietuviškos sielos išpardavimas

DR. J. GRINIUS

ties neįsėsi, visų škylių iš anksto neužkiši. Geriau tėvų ir vaikų, brolių ir seserų meilę negu stambi einamoji sąskaita taupymų kasoje. Tegu jaukaus lietuviško šeimos židinio subrandinta kultūra bus vaikams palikimu, o turta jie patys užsidirbs.

Juk nuoširdūs šeimos narių tarpusavio santykiai — vienas ryškiausių lietuviškos kultūros bruožų. Svetimieji, net mūsų broliai latviai, juo grožisi ir mums pavydi. Tai didelis dvasinis turtas, glūdis mūmose. Už trupinį aukso, gaudaus valgio šaukštą nereikia jo parduoti ar išbarstyti pakeliais, nes ir taip jau esame dviasiskai apnuoginti. Todėl tegu nors motina lieka namuose su vaikais savo kultūros židinio kurenti. Tada ir iš darbo sugrįžęs vy-

ras savo širdy pasakys: iš tikro geriau turėti savo žmoną namuose negu seifą banke.

Už svetimas plunksnas.

Savo sielą vaikai išpardavinėja ne tik gatvė. Kartais ir mokykla neblogesnė prekyvietė, ypač viešojo mokykla. Ten minkštų pūkų ir margaspalvių svetimų plunksnų tiek daug, kad lietuvių vaikas aplimpa iki ausų. Užuo lietuvišką lakštingaliuką čulbėjęs, jis pradeda povu šūkauti ar kalakutu burlenti. Ir parapiņėj lietuvių mokykloj dažnai svetimų plunksnų nemaža, o lietuviškos dvasios ir kultūros permaža. Jei ten lietuviškų pamokų nėra, net rūpestingos šeimos vaikas šeimoj įsigytus lietuviškus trupinius pamažu vis tiek iš-

pardavinėja už svetimas plunksnes.

Bet tų lietuvių parapiņių mokyklų nevisur yra. Kaip tik nėra ten, kur jų labiausiai reikėtų. Kas tada daryti? Ar į svetimtaučių parapiņios mokyklą vaikus siųsti, ar į public school? — Vis dėlto geriau į svetimtaučių parapiņios mokyklą, nors joje ir reikia mokėti. Geriau tegu vaikas auklėjasi krikščioniškoj mokykloj. Kai jis augs krikščionim, svetimos margos plunksnos ir svetimos įtakos sferose, jam bus mažesnis pavojus nutausti.

Tačiau, kai lietuvių mokyklos vietoj nėra, o galima pasirinkti arba airių, arba prancūzų kanadiečių mokyklą, reikia rinktis prancūzų. Lakštingaliukui svetimų povų plunksnų bus ir čia, tačiau jos uodegos spalvomis čia nebus tokios viliojančios, nes prancūzų kanadiečių mokykla taip pat ginasi nuo tų svetimų plunksnų apgaulaus mirgėjimo. Kai ji ginasi, tai netiesiog ji savo aplinkoj gina ir lietuvių vieversę, ar lakštutę. O jei toje prancūzų kanadiečių mokykloj vaikai prancūzų kalbos pramoks, bus tik pelnas — lietuviukas konkreciai pajus, kad ne vien anglų kalba tėra garbinga, nes spalvingų ir dainingų paukščių yra įvairių. Tada gal ir Lietuvos krūmų mažai lakštutę pasidarys melnesnė, nors dydžiu egzotinių povų ir kalakutų nepralenks.

Už trupinį meilės.

Kai lietuviukas tiek lūgą, kad pradeda žvalgytis į merginas, o šios — į jaunikačius, atsiranda pavojus save parduoti svetimtaučio gūžtai. Parsiduoti ne vien už trupinį aukso, bet už trupinį meilės. Tiesa, patys suinteresuotieji šauks, kad tai būna ne trupiniai, bet aukso kalnai, meilės puodai, o košės tai jau tokie katilai, kad niekas jų neišvalgys. Tačiau bešalis realistas tai vadins vis tiek trupiniais. Jis sakys: kas šitais trupiniais susižavi ir sukuria mišrų lizdą, kaip plačių girių gegutė, gali būti tikras beveik šimtu procentų, kad jis Lietuvai ir jos kultūrai yra beveik miręs. Gal būt retkarčiais jis ją prisimins, bet jo vaikai lietuviškai nekalbės ir Lietuva nebebus jo tėvynė — lietuviškų lakštingalų ištikimybės giesmei jie bus kurti.

Žinias apie sužadėtuves ir

vestuves skaitant, dažnai kyla klausimas: kuriems galams lietuviški laikraščiai skelbia, kad šis lietuviškas vieversėlis suka lizdą su Gerve ar Pintarda, o ar lietuviška Volungė pereina į kalakuto ar povų gūžtą? Kartais tų mišrių porų jie net atvaizdus įsideda. Kam visa tai? Ar blogam pavyzdžiui pakišti, kad kitiems lietuvių vytyriams, lakštutėms ir volungėms mišrūs lizdai taptų meilesni, ar gerves ir kalakutus norėdami pritraukti prie lakštingalų?

Tik vienas tokių nelaimingų atvejų skelbimo būdas būtų priimtinas — apvesti žinią juodais rėmais. Prie jų juodo kryžiaus dėti nereikėtų — lietuvis ar lietuvė, kurie už trupinį meilės save atiduoda svetimiesiems, nemiršta, kaip asmenys, bet miršta, kaip lietuviai — vieversėlio ir volungės mums nebėra. Tam liūdesiui išreikšti juodi rėmai visai tinka. O jei patriotams redaktoriams baisu, kad nenatūralių lizdų mėgėjai neužsigautų, tai jau geriau jokio skelbimo apie mišrias poras nedėti.

Nežinau, ar šio vakaro mano liūdnas mintis mano tautiečiai išgirs, nors labai norėčiau, kad jas giliai į širdį įsidėtų ir bent kiek užkirstų kelią išpardavimui tų vertybių, kurios buvo išneštos iš naikinamos tėvynės.

Strasburgas, 1954.I.18

Sujudimas dėl kavos

Washingtonas. — Šeiminių kės užvertė laiškais Kongreso narius, protestuodamas prieš kavos pabrangimą iki 1,10 dol. Vyriausybės įstaigos ėmė kavos pabrangimą tirti. O senato ūkinės komisijos pirmininkas pasiūlė visai sveiką mintį: vietoj penkių puodukų kavos per dieną gerkite tik keturius kavos puodukus ir vieną puoduką pieno. Tada ir kava nekaštus brangiau ir nebus pieno pertekliaus.

MASKVA PRANEŠĖ

kom. Kinijai, kad ji tegalės patenkinti tik dalį jos reikavimų pristatyti mašinų ir kitų pramonės gaminių.

● Berlyne sovietai pasisakė prieš pasigalėjimą septynių buvusių nacių pareigūnų, kurie dabar sėdi Spandau kalėjime, rytiniame Berlyne.

● Sen. McCarthy paprašė Kongresą naujų sumų toliau tyrinėti valdžios aparatui.

— Vadinas, tu lauki jo žlugimo?

— Bendrai Kleono žlugimas būtų valstybei palaima, nes jis buvo neteisingas Periklio, Fidijaus ir visų, kurie kūrė tą didžią, atžvilgiu.

— Ateina svečias.

— Tai Alkibiadis!

— Vargšė! Kaip tau negėda būti su tais pažįstamu?

— Tai žmogus, turįs daug trūkumų ir daug vertybių, ir jis yra mano draugas. Su priešais aš nenoriai tepalaikau pažintį.

Alkibiadis tikrai pabarškino į duris ir įpuolė.

— Papi! Vyras su žmona filosofuoja drauge; kalba apie vakarykštę komediją. Asilas tas Aristofanas! Kai norima užmušti priešą, reikia į jį pataikyti, o Aristofanas muša debesis. Pataikyti, taip! Jūs žinote, kad Kleonas sumuštas?

— Kokia nelaimė! — sušuko Sokratas.

— Argi tai nelaimė, kad šuo iškilo aikštėn?

— Man rodos, kad Alkibiadis yra suklaidintas, — įsimašė Ksantipa.

— Ne, prisiekiu Zeusu, bet aš norėčiau, kad tai taip būtų.

(Bus daugiau)

AUGUST STRINDBERG

ATĖNUOSE

4.

Kleonas kalbėjo:

— Čia sėdi du spekuliantai, abu kilmingi vyrai; vienas vadinas Nikija, todėl, kad jis niekumet nėra nugalėjęs; antras Alkibiadis; mes žinome jo pergales: vynas ir mergaitės. Mes nežinome jų būdo, bet mes kuomet nors jį pažinsime; atėniečiai, jie patys parodys mums savo dantis. Čia pasiūlyti karvedžiai šis, tas ir anas. Gana keista, kad visi jie turtingi žmonės ir, žinoma, kilmingi ponai. Atėniečiai, atsisakė nuo karalių ir jiems panašių, privalo kovoti su karalių Sparta ir, ištikimi tradicijoms, turi eiti į karą vedami liaudies vado, kuriu galėtų pasitikėti. Mums nereikalingas Periklis, kuris užsakinėja statulas ir stato šventyklas dėl garbės: atėniečiaiams pakanka tų niekų! Dabar mums reikalingas vyras, žinąs karo meną, su širdimi krūtinėje, su galva ant pečių. Kurį jūs norite, vyrai atėniečiai?

Alkibiadis pašoko lyg jaunas liūtas ir pradėjo be jokių išsiukinėjimų:

— Vyrų atėniečiai, aš siūlau kailiadirbį Kleoną, ne todėl, kad kailiadirbis, tai visai kas kita. Žinoma, kariuomenę galima sulgyinti su jaučio oda, o Kleoną su peiliu; bet Kleonas turi kitų ypatumų, ne vien tik karvediškus. Jo pastarasis žygis prieš Periklį ir Fidijų baigėsi jo triumfu. Jis parodė drąsą, kurios niekas jame neįsivaizduoja, ir protą, aukštesnį už bet kurį išmintį. Jo strategijos, žinoma, negalima pavadinti liūtiška, bet jis nugalėjo, o tai svarbiausia. Aš siūlau žygo vadu Kleoną.

Bet tuose žodžiuose paslėpta ironija pasirodė šiuo atveju per daug neiški ir liaudis pasiūlymą priėmė rimtai. Alkibiadis, dėl savo giminytės su Perikliu, buvo gana gerbiamas, ir jo noriai klausė. Todėl visas liaudies susirinkimas sušuko Kleono vardą, ir jis buvo išrinktas.

Bet Kleonas niekuomet ir nesvajojė apie garbę būti vadu, ir buvo per daug protingas, kad dabar steigtųsi prie ko aukštesnio. Todėl jis protestavo prieš išrinkimą, šaukė ir siekė visais dievais.

Alkibiadis tuoj pasinaudojo proga kalbėti ir, numanydamas, kad šis išrinkimas yra lygus Kleono mirčiai, jis užėjo ant laisvos katedros ir pabrėždamas ėmė kalbėti:

— Kleonas juokauja, Kleonas nedrąsus; jis pats nežino, koks jis karvedys, todėl, kad jis nėra savęs išbandęs. Bet aš žinau, kas jis yra. Aš reikalauju, kad jis būtų išrinktas. Aš reikalauju, kad jis išpildytų savo pilietišką pareigą. Ir aš šauksiu jį areopago teisman, jei jis atsisakinės, kai tėvynė pavojuje.

— Kleonas išrinktas, — sušuko minia.

Bet Kleonas vis dar protestavo:

— Aš nežinau skirtumo tarp sunkiai ir lengvai apsiginklavusio, aš nemoku vartoti jieties ir sėdėti ant arklio...

Bet Alkibiadis užrėkė ji:

— Jis viską moka; valdyti valstybę, vertinti meną, vesti bylas, išniginti sofistus. Jis gali kartu su Sokratu aiškinti visa, kas kilnu. Vienu žodžiu turi visas matomas dorybes ir visas slaptas ydas.

Minia kvatojo, bet Kleono padėtis buvo tvirta.

— Atėniečiai, — baigė susirinkimą Alkibiadis, — liaudis nusprendė, atsikalbinėjimų negali būti. Kleonas išrinktas! Sparta žuvo!

Susirinkimas išsiskirstė. Liko vienas Kleonas su savo draugu Anitu.

— Anite, — pasakė jis, — aš žuvau.

— Greičiausia — atsakė Anitas.

Alkibiadis ėjo su Nika.

— Dabar Kleonas miręs kaip šuo. O paskui būsiu aš! — pasakė Alkibiadis.

Sokratas užsimastęs vaikščiojo pirmyn ir atgal savo kieme, kuris buvo labai paprastas ir neturėjo kolonados. Jo žmona kedeno vilnas, ir rodėsi lyg ji kažką drasko.

Išminčius tylėjo, bet žmona kalbėjo; tokia buvo jau jos prigimtis.

— Ką tu veiki? — paklausė ji.

— Aš atsakysiu tau dėl senos pažinties, nors aš neprivatau tau atskinėti: aš mąstau!

— Nejau tai vyro dartis?

— Aišku, labiausiai vyriškas užsiėmimas.

— Bent nematyti to, ką tu darai.

— Kaip tu nešiojai savyje kūdikį, jo taip pat nebuvo ma-

tyti. Vadinas, darbai, kurie iš pradžių nepastebimi, gali paskui virsti matomais, taigi nėra ko jų niekinti, ir labiausiai tiems, kurie tiki tik į matomus dalykus.

— Ar tai tuo jus užsiiminėjat pas Aspaziją?

— Tuo pračiu ir dar daug kuo kitu.

— Jūs taip pat labai geriate?

— Kas kalba, tam išdžiūsta gerklė, o kas trokšta, tas turi gerti.

— Kas traukia prie Aspazijos vyrus?

— Žinomos dorybės, kurios sudaro bendro gyvenimo grožį: atida, skonis, saikas.

— Tai liečia mane?

— Tai liečia Aspaziją.

— Ji graži?

— Ne.

— Anitas tai tvirtina.

— Jis netiesą sako. Tu mateisi su Anitu, Kleono draugu, mano priešu?

— Jis man ne priešin.

— Bet man! Tu visuomet myli mano priešus ir neapken-ti mano draugų; tai blogas ženklas.

— Tavo draugai, blogi žmonės.

— Ne, priešingai. Periklis pats didysis, Fidijus pats gerasis, Euripidas pats kilnusis, Platonas pats protingasis, Alki-

Jūros dugne kaškas netvarkoje

Prieš porą metų nuskendo nedidelis laivas "Flying Enterprise". Jo kapitonas grūmėsi su audrom iki paskutinės minutės. Admirolas Robert Carney, Amerikos laivyno vadas Atlante, 1952 m. sausio pradžioje kalbėjo per radiją, kad kapitono narsumas uždegė visą žmoniją ir verčia persvarstyti visus istorinius drąsius žygius. Tai buvo 37 metų jūrų kapitonas Kurt Carlsen, vadovavęs "Flying Enterprise" laivui.

Laivo ir kapitono istoriją visi gerai prisimename (apie juos plačiai rašė ir Darbininkas). Tai buvo istorija didvyriško gynimosi su siaučiančia jūra.

Bet šandie atrodo, kad už to laivo skendimo slepiasi kažkas daugiau, kažkokia paslaptinga jėga, kurios negalima išaiškinti.

Tik prisiminkime. O pradedo šitaip. 1951 m. prieš pat Kalėdas "Flying Enterprise" išplaukė iš Hamburgo į New Yorką.

Vos išnėrė iš kanalo į Šiaurės jūrą, kaip susidūrė su audra. Milžiniškos vilnys vertėsi per laivą ir užliejo katilinę. Pompos nebegalėjo išpumpuoti vandens, nes aplink siautė uraganas.

Laivo kapitonas Carlsen per radiją pasiuntė SOS — pagalbos šauksmą. Jam atskubėjo tik vienas laivas.

Kapitonas įsakė įgulai ir keleiviam išsikelti į kitą laivą.

1951 m. gruodžio 30 d. 5 val. 5 min. popiet, vidurio Europos laiku, laivė beliko tik viena gyva būtybė — kapitonas Carlsen. Jis prisirišo denyje, kad audra nenublokštų.

Taip jis išbuvo iki sausio 4 d. Per tą laiką jūrų vilkikui "Turmoil" pasisekė priplaukti ir prisirišti. Carlsen susilaukė svečių — Maat Dancy iš "Turmoil" užlipo pas jį ant denio.

"Flying Enterprise" savininkai Isbrandsten firma buvo telegrafu susijungusi su vilkiko

IŠ LAIVO BUVO IŠTRAUKTA APIE MILIJONAS TURTO, PASLAPTINGOS DĖŽES. Į TAI GALETŲ ATSAKYTI TIK DU VYRAI, BET JIE TYLI.

savininkais ir padariusi sutartį. Dabar kapitonas Carlsen galėjo palikti laivą ir vilkiku pasiekti žemę, bet jis nesitraukė, jis pasilikio ir toliau lyg būtų suaugęs su laivu. Jis išbuvo laive iki sausio 10, tik keletą minučių prieš nuskendimą jį išgelbėjo, laivas nuskendo 4 val. 45 minutės po pietų.

Carlsen grįžo į New Yorką ir buvo sutiktas kaip didvyris, bet pasaulis greitai jį užmiršo. Dabar jis vėl plaukioja "Flying Enterprise II". Nuskendusio laivo istorija, rodos, turėjo ir pasibaigti.

Bet 1953 m. rugpjūčio mėn. į skenduolio vietą atplaukė modernus Italijos narų laivas "Rostro" su 27 vyrų įgula, su moderniausiais nėrimo drabužiais, kitais aparatais. Jų tarpe buvo garsus naras Mario Raffaelli. 1922 m. jis iš nuskendusio "Egipto" laivo buvo ištraukęs milijoną svarų sterlingų, aukso ir kitų vertybių.

Ko jis dabar atvažiavo prie nedidelio laivo laužo?

Laive buvo šiek tiek pinigų, įvairių vertybių iki milijonų, vokiečių ir Brazilijos akcijų. Šiuo turtu buvo suinteresuota viena belgų draudimo kompanija "La Concorde". Tačiau laivo savininkai Isbrandsten kompanijai pareiškė, kad ji nieko nežinanti apie pinigus, jie nebuvo įtraukti į laivo sąrašą, bet jeigu narai rado, tai jie geriau žino.

Nerti į jūrą buvo gana sunku, nors laivas tebuvo tik 80 metrų gilumoje. Reikėjo panaudoti specialius aparatus.

Tačiau ar šie pinigai buvo svarbiausias narų tikslas. Į šį

klausimą niekas negali atsakyti, nes visa laivo įgula — narai prisaikdinti tylėti.

Ištraukti pinigai buvo nugalėti į Belgiją, kur viena firma juos išdžiovino. Džiovintojai specialistai mano, kad daryti tokias brangias išlaidas ir traukti pinigų neapsimokėjo, nes jų neužteko sumokėti visoms išlaidoms.

Turėjo būti kitos vertybės, kurias priverstė imtis net sunkiausių priemonių.

Tai ko ieškojo garsus naras Mario Raffaelli? Į tai galėtų atsakyti tik du vyrai. Vienas jų yra laivo kapitonas Carlsen.

Tuoju kyla klausimas, kodėl jis pasilikio ant laivo taip ilgai, jei visos prekės, kurias jis ve-

žė, buvo tvarkingai, maždaug už 1 mil. svarų sterlingų apdraustos.

Kas buvo daugiau pakrauta, kad kapitonas taip rizikavo.

Čia ir kyla kalbos, kad jis vežė paslaptinius karo reikmenis, optikos aparatus, "Colombitą", įvairias medžiagas, kurias vartoja Diuseno agregatai.

Antrasis žmogus, kaip mano italų laikraštis "Corriere della Sera", buvo JAV valdžios įgaliotinis. Jis tikriausiai žinojo, ką vežė laivas. Garsusis jūrų naras, ištraukęs kažkokias dėžes, tuoj jas perdavė šiam pasiuntiniui. O pasiuntinys taip ir nukeliavo savais keliais, nusišedamas visas paslaptis. Šios nežinomos dėžės ir turėjo būti pagrindinis siekinys, dėl kurio buvo išleisti dideli pinigai, kapstantis po vandeniu. A.K.

MOKSLO NAUJIENOS

Milijonai žvaigždžių puola žemę

Visi esame matę, kaip žvaigždėtą naktį dangų perskrodžia šviesos piūvis. Tai krenta atskilusi žvaigždės dalis — meteoras.

Prieš porą metų toks meteoras Persijoje užmušė 12 žmonių, sugriovė keliolika namų. Staiga tai vienur tai kitur pataliko į namus. Vienoje mokykloje pataliko į mokytojo baldinį, ir šis manė, kad mokiniai jam pokštus krebė. Tik vėliau, suradus akmenį, buvo nustatyta, kad jis iš dangaus. Prieš 150 metų Aigle mieste, Prancūzijoje, nukrito keletas akmenų, ir miesto burmistras niekaip negalėjo išaiškinti, iš kur jie. Tada žmonės manė, kad akmenys krinta iš debesų.

Mokslas išaiškino šių skridulių kilmę. Jie žvaigždžių atplaišos. Didelės jų masės atitrūksta ir krinta į žemę. Laimė, kad mūsų žemė turi storą atmosferos sluogsnį, į kurį meteorai susitrina, sudega. Tik didesnė

ji gabalai pramuša šituos žemės patalus ir trenkia į žemę.

Per metų metus žemę yra pasiekę dideli meteorai. Apie 1928 m. toks nemažas meteoras nukrito šiaurės Lietuvoje. Šio šimtmečio pradžioje vienas iš didžiausių puolė į Sibirą, išdegindamas didelius miško plotus.

Amerikoje pats didžiausias yra nukritęs Arizonoje, ten yra išmuštas milžiniškas krateris, apie 120 metrų pločio ir apie 180 gylio.

Televizija kariuomenei.

Amerikos kariuomenė nori pritaikyti televiziją karo taktikai. Pirmųjų linijų vadai galės dalinių judėjimą vaizdais perduoti tiesiai į savo štabus už 10 mylių. Štabai, matydami padėtį fronte, galės geriau daryti sprendimus.

Ultraraudonieji spinduliai

Šveicarijoje, Ženevos mieste, pritaikyti vienos krautuvės langų reklamai. Kas tik prie krautuvės lango sustoja, tam neuždegintas kūno vietas šildo maloni šiluma. O Ženevos oras nuolat drėgnas ir vėjuotas. Tad gyventojai mielai sustoja ties krautuvės langais. Taip pat vienoje Ženevos bažnyčioje, kur žiemą labai šalta, vargonininkui įtaisė ultraraudonųjų spindulių aparatą, kuris begojantį maloniai šildo, ypač rankas.

Oro tunelį

laboratorijoje pasidarė anglų lėktuvų fabrikai. Šiame dirbtiniame tunelyje yra sudarytos tokios pat oro sąlygos, lyg lėktuvas skristų per Atlantą 1000-1600 km per valandą. Oro spaudimą, vėją ir temperatūrą pagamina specialūs aparatai. Šiam tunelyje tiria, kaip veikia medžiagos.

Atominė energija

susirūpino Indija. Jau sudarytas atominės energijos komitetas ir manoma, kad 1961 metais ją pakinkys elektros gamybai. Atomą tyrinėti paskatino Indijos turimi dideli monacito turtai, o jame yra toriumo, kuris po uranijaus vartojamas atomo energijai gaminti. Atomo energijos komiteto pirmininkas mano, kad tai Indijos vienintelė viltis, atomas padės pagaminti elektrą, o su ja pakils ir gyvenimo lygis.

"Saulė krito iš dangaus"

Prieš 27 m. geologas H. D. Klavins rytinėje Palmiro aukštumoje, apie 400 metrų aukštyje rado savotiškus kraterius, apie 80 m. pločio ir 20 gylio. Tada jis negalėjo nustatyti jų kilmės. Dabar buvo surengta ekspedicija, girdėjo ir pasakojimą, kad maždaug prieš 300 metų "saulė krito iš dangaus", nes meteorai puola degdami į žemę.

Užsakykite "Eglutę" adresu: Eglutė, RFD 2, Putnam, Conn.

Šv. Kazimieras (I)

SENELIS DAR PAGONIS, O VAIKAITIS — BAŽNYČIOS ŠVENTASIS

ZENONAS IVINSKIS

Prof. Dr. Zenonas Ivinskis, keletą metų tyrinėjęs Lietuvos praeitį Vatikano archyvuose, surado naujos medžiagos ir apie mūsų tautos šventąjį — šv. Kazimierą. O apie jį, palyginti, mažai težinoma, mažai ir veikalų lietuvių kalba išleista. Tad Darbininkas, jausdamas šią spragą, ir pradeda spausdinti šį didesnį straipsnį, kur prof. Z. Ivinskis panaudoja naują medžiagą. Straipsnis užims keletą numerių.

Prof. Z. Ivinskis

LIETUVA, toliausiai rytų Europoje įsikūsi katalikybės įlanka, apgaubta stačiatikių ir kitų konfesijų žmonių, it kokių marių, nuo senų laikų yra gavusi šventosios Lietuvos ir Marijos Žemės vardą. Vadinama ji dar kryžių ir rūpintojėlių šalimi, kur pamaldūs žmonės, žemę savo derliui purendami, keldavo ir guldavo su malda ir giesme. Šventadieniais jie skubėdavo į bažnyčią pėsti ir važiuoti, keliais ir takeliais, ir dažnoje kelio užuolankoje praeidavo pro jų pačių statytą koplytėlę. Šventosios Lietuvos vardas iš tikrųjų tiko tam kraštui prie pat katalikybės sienos, vos keli žingsniai nuo Baltijos marių.

Tačiau toje šalyje, kur kiekvienas žmogaus žingsnis buvo kryžiumi ženklinaamas, per visą septynetą amžių, kai apsikrikštijo pirmas Lietuvos karalius Mindaugas, tarsi vieni vieną šventasis. Tos altoriaus garbės sulaukė karaliai šv. Kazimieras, gyvenęs prieš penkis šimtus metų. Antrasis kilnus mūsų tautos sūnus, Dievo tarnas vyskupas Jurgis Matulaitis, kanonizacijos ištarmės dar tebeaukia. Lietuvių tauta, rodosi, daugiau jų turėjo sulaukti. Daugiau jų ir buvo, nepripažintų šventųjų, palikusių tik vienam Dievui teinomų. Tai, ką mes žinome, palyginti su šventąja Lietuva, sudaro tarytum kokį kontrastą: vieni vieną pripažintas šventasis per tiek amžių...

Kontrastai, arba priešybės, iš tikrųjų yra įprastas mūsų buities reiškinys. Jų yra kiekvienos šalies ir kiekvieno žmogaus gyvenime. Lietuvos praeities gyvenime jų būta net per gausiai. Dėl to prof. St. Šalkauskis, žvelgdamas į Lietuvos senovę gilaus mintytojo akimi ir lygindamas ją su dabartimi, visai teisingai yra savo metu pastebėjęs, jog Lietuva kai kuriais atžvilgiais galima vadinti "paradokso šalimi." Ji turėjo didelių neišsėmų galimybių, kurios ją galėjo dar aukščiau iškelti, ir ji praėjo pro didelius pralaimėjimus, kurie jos gyvasties vis dėlto neužstebė. Tauta liko gyva, kaip ir šv. Kazimieras pačioje tautoje.

Žvelgdami į šventojo gyvenimą, versdami lapas po lapo senų laikų aprašymus, gilindamiesi į jo kultą, nemažai randame tų priešybių, siekiančių net mūsų dienas. Nuo tų kontrastų ir pradėsiu šį greitomis sumegztą šv. Kazimiero gyvenimo pasakojimą.

SENELIS DAR PAGONIS, O VAIKAITIS ŠVENTASIS

Anfai, šv. Kazimiero prosenelis, didysis Lietuvos kunigaikštis Algirdas, pagal senovės lietuvių paprotį dar buvo sudegintas ant laužo su savo žirgais ir medžiokliniais šunimis. Jis buvo dar pagonis. Algirdo sūnus Jogaila, šv. Kazimiero senelis, taip pat buvo pagonis dar gerą savo amžiaus pusę: jis krikštijosi būdamas kokių 35 ar 37 metų. Tačiau jį vaikutis, sūnus, siekęs krikščioniškos askezės, griežtos skaitybės ir didelio pamaldumo idealo, jau pasiekė altoriaus garbės. Jis tapo šventuoju Lietuvos Globėju dar tais laikais, kai Lietuva daugeliu atžvilgių tebebuvo neofitų, arba naujakrikštų, šalis, kai lietuviui ūkininkui, neišbrendamos miško tankmės apsuptam, ligi artimiausios bažnyčios reikėjo eiti visą dieną. Argi tai nėra priešybė sustačius, kas buvo dar sunku naujakrikštui pasiekti ir kas dangišku krikščionybės žiedu jau prasiskleidė ant Viešpaties altoriaus? Šv. Kazimieras ir nemirusi dar pagoniška dvasia — tai vienas iš kontrastų! Antras — liečia šventojo tautinę kilmę.

TIKRAS LIETUVIS, O VADINAMAS LENKU

Šv. Kazimieras savo kilmę buvo tikras lietuvis, o tačiau jis dažnai palaikomas lenku. Lenkiškos kilmės pėdsakų jame nėra nei žymės. Jis buvo kilęs iš garsiosios Gedimino giminės, kuri davė vieną po kito stambių valstybės vyrų — didžiųjų Lietuvos kunigaikščių, kilusių iš Aukštaičių. Tai giminei priklausė ir šventojo tėvas — Kazimieras Jogailaitis, didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius.

Šv. Kazimiero senelė, Jogailos ketvirtoji žmona, buvo lietuvaitė, Alšėnų kunigaikštystė Sofija, augusi Vilniaus krašte. Šv. Kazimiero motina buvo kilusi iš Habsburgų, imperatoriaus Albrechto II duktė Elzbieta, austrė. Lenkų tauta nedavė šv. Kazimierui nei vieno savo kraujo lašo. O tačiau prie šio vienintelio lietuvių šventojo ligi pat mūsų dienų dar nevengiama pridėti žodžio "Polonus". Taip buvo parašyta dar pernai vienuolio konventualo A. Ricciardi, karalienės Jadvygos beatifikacijos postulatoriaus, kuris pridėjo savo įvadą prie spausdintos lotyniškos paskaitos, parašytos prof. O. Haleckio. Argi tai nėra kontrastas?

Šiam kontrastui galėjo duoti medžiagos tik ta aplinkybė, kad šv. Kazimiero tėvai (Kazimieras ir Elzbieta) buvo ne vien didieji Lietuvos kunigaikščiai, bet ir Lenkijos karaliai. Po Jogailos mirties Lenkijos karaliu buvo išrinktas jo sūnus Vladislovas, kuris, neišgavęs valdės, žuvo kovoje su turkais prie Varnos (1444). Jo brolis Kazimieras Jogailaitis buvo pirmas didysis Lietuvos kunigaikštis, suėmęs į savo rankas abu kraštus (1447). Tačiau jis buvo į Lenkiją išleistas tik dėl po ilgų derybų ir Lietuvos bajorams užsitikrinus gana plačias privilegijas. Jis taip pat liko ir didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu, nors Krokuvoje užsidėjo Lenkijos karaliaus vainiką. Abiejų kraštų valdymui Lietuvos ponai vėliau buvo nepatenkinti. Ypač buvo pasiūliausi vadovaujanti didikų Goštautų šeima, kam karalius Kazimieras per ilgai kartais užsisėdęs Lenkijoje. Dėl to vienu metu buvo aštriai įsitempę lietuvių ir lenkų santykiai. Lenkai tai yra praminę "lietuvių separatizmo siekimais."

Buvo jau praėję vienuolika metų, Kazimierui Jogailaičiui atsisėdus į Lenkijos sostą, kai jam Krokuvoje gimė sūnus, taip pat pakrikštytas Kazimieru. Jis gimė 1458 m. spalio 3 d. Kadangi šv. Kazimieras gimė Krokuvoje ir Lenkijos karaliu, tai Brevoriaus antrojo nokturno ketvirtoje lekijoje (kovo 4) yra pasakyta: "... gimęs iš Lenkijos karalių (Poloniae regibus)", Kazimiero ir motinos Elzbietsos, austrės..." Tačiau dėl to vieno fakto, kad šv. Kazimiero tėvas buvo lenkų karalius, dar negalima sakyti, kad jo sūnus buvo lenkas. Kiek tik lietuvių tautos istorijos šaltiniai sekia, nuo pat seniausių laikų, šv. Kazimiero giminėje nebuvo nei vieno iš to krašto, kur jo tėvas karaliavo.

Po pirmojo Didžiojo karo pabirus santykiams lietuvių ir lenkų, seniau gana artimai gyvenusių, lenkiškoje spaudoje šv. Kazimieras buvo net apšauktas karštu Lietuvos ir Lenkijos unijos rėmėju. Gana būdingas tu naujai susiklosčiusių santykių vaizdelis — tai 1921 metų pavasarį, atsiradus Vilniaus teisme byla už piktžodžiavimą prieš šv. Kazimierą. Bylinėjosi du laikraščių redaktoriai, lietuvis ir lenkas. Bylą laimėjo lietuvis kad ir lenkiškame teisme. Taip nebičiuliškai susiviję lietuvių ir lenkų santykiai ėmė atspindėti net šventuose dalykuose; žinia gi, kad šv. Kazimieras Lenkijoje yra taip pat labai garbinamas šalia kitų lenkų šventųjų. Kas čia užkliūva, tai politika. Ji mums atidengia dar vieną kontrastą šv. Kazimiero gyvenime.

NUO POLITIKOS ATSIŠAKES, TACIAU POLITIKAI REIKŠMINGAS

Pasirinkęs šventojo vyro, o ne valstybės politiko idealą, šv. Kazimieras į politiką vis dėlto buvo traukte traukiamas. Į tą darbą sūnų tempė patys jo tėvai. Jie buvo didžiai persiėmę gausios savo šeimos dinastiniais reikalais — parūpinti savo vaikams karališkų sostų. Vienas iš jų, Vengrijos sostas, buvo nužiūrėtas ir šv. Kazimierui. Nors politikoje jis pasireiškė gabiausiai iš savo brolių, tačiau subrendęs iš viešojo gyvenimo traukėsi. Pagaliau valstybės valdymo reikalus politikai visai nuošalyje, apie 1482 metus, kai pasirodė matomi džiovos ženklai ir kada jis savo karališkos aplinkos žmonėms galėjo tiesiai sakyti, jog "ne jam yra šio pasaulio karalystės."

(bus daugiau)

AIDAI

• AIDAI — mokslo, literatūros, meno ir visuomeninio gyvenimo mėnesinis iliustruotas žurnalas.

• AIDAI sau tikslu pasirinko: kelti krikščionišką kultūrą kovoje su komunizmu grėsme, gelbėti lietuvių smarkaus nutautėjimo audrose, judinti kūrybingąsias lietuvių pajėgas į darbą, kultūros ryšiais jungti lietuviškąją inteligentią.

• AIDŲ per metus išeina 10 numerių, kiekvienas 48 puslapių. Jie prilygsta gražiai lietuviškai knygai.

• AIDAI metams kaštuoja tik 6 dol.

• AIDUS redaguoja A. Vaičiulaitis. Redakcijos nariai: T. L. Andriekus, J. Girnius, A. Nyka-Nyliūnas.

Naujas numeris

Sausio numeryje rašo: Z. Ivinskis, K. Bradūnas, A. Landsbergis, S. Tamarienė, J. Kėkštas, V. Kiaulėnienė, St. Gofskanskis, Pr. Skardžius, A. Mažiulis, J. Balys, V. Dambra-va, J. Grinius, J. Jakštas ir kiti.

Numeris iliustruotas lietuvių dailės ir amerikiečių architektūros pavyzdžiais. Viršelyje V. Kašubos — Karalius Mindaugas. Čia matome Aleksandro Kašubienės — Angelą, glazūrinę tapybą.

A D R E S A S:

Redakcijos: Antanas Vaičiulaitis, 85-64 144 St., Jamaica 35, N. Y.

Administracijos: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Lietuviai stato Sovietų maršalam vilas

Su vokiečių karo belaisviais yra grįžę iš Sov. Sąjungos kelių dešimtys gyvenusių Ryt-prūsijoje ir Klaipėdos krašte. Kai kurie iš jų turi grynai lietuviškas pavardes, bet netaičia savęs lietuviais. Tačiau tarp jų yra grįžęs ir vienas mūsų tautietis, kuriam ilgą laiką teko gyventi įvairiose karo belaisvių stovyklose ir Sibire suėti mūsų tremtinių.

Grįžusiojo pasakojimu, 1945-49 metais apie pusę belaisvių, ypač tie, kurie buvo silpnėsios sudėties, ypač inteligentai, neišlaikė ir stovyklose mirė. 1947 m. jis buvo priskirtas prie dvarų ir pilų statybos sovietiniams generolams.

Marš. Sokolovskii statė vilą netoli Volg-Maskvos kanalo, apie 35 km. nuo Maskvos. Tai buvo bolševikų valdžios jam skirta dovana, apėmusi 1 kv. km. žemės, kurioje buvo dvaras su rūmais. Pilis buvo taip pat statoma ir marš. Konevui, pirmininkavusiam per Berijos ir jo bendrininkų bylą. Prie pilies buvo įtaisyti „kolchozas“ - dvaras. Į pilį buvo sugabenti visi Konevo karo trofejai, tarp jų — brangus fortepionas iš Vienos, imperatoriaus Franzo Josefo vestuvinė dovana. Vienas iš belaisvių „turėjo garbę“ tuo fortepionu net paskambinti.

1949 m. Sibire keli klaipė-

diečiai belaisviai pareiškė esą lietuviai. Jie buvo iš karo belaisvių stovyklos iškelti, ir jiems buvo leista apsigyventi kaip civiliams, bet judėti turėjo teisę tik 50 km spinduliu; jie tikėjosi, kad juos grąžins į Klaipėdos kraštą ar į Lietuvą, bet turėjo pasirašyti pasižadėjimus, kad

20 metų išdirbs ir išgyvens Sibire.

1948 m. Stalinske sutiko prie darbovietės dvi lietuvaites, kurios buvo neseniai paimitos darbams Rusijoje ir dirbo fabrike. Mergaitės skundėsi, kad jos yra sekamos, ir patvirtino, kad ten buvo atvežtas visas lietuvių darbininkų transportas, bet paskiau jos visos buvo išskirstytos po 3-4 į visas puses.

1951 m. Sverdlovsk, bedirbant prie statybos, gretimam sklype matė dirbančius darbo batalionų vyrus.

Jie, daugiausia 22-23 metų amžiaus, belaisvius kalbino vokiškai. Pasirodė, tai būta bolševikinė „darbo tarnyba“ paimtų lietuvių, latvių ir estų. Lietuviai pasakojosi daugiausia kilę iš Joniškio ir iš Panevėžio apylinkių.

Tremtinių iš Lietuvos patys jis daug nesutikęs, nes jie būdavo daugiausia vežami ne į pram. centrus, bet daugiau į miškus ar akmenų skaldyklas,

rečiau į kolchozus. Tačiau vokiečių karo belaisviai, kurie perėjo per daug priverčiamojo darbo stovyklų, yra sutikę nemažą tremtinių iš Pabaltijos valstybių. Iš tų belaisvių jis girdėjęs, kad į šiaurės rytus nuo Maskvos yra

įstisi pabaltiečių kaimai.

Tie kaimai jau iš pirmo žvilgsnio išsiskiria iš rusų kaimų savo tvarkingumu ir švaria išvaizda.

Vokiečių karo belaisviai, anksčiau laikyti Lietuvoje, o o paskiau perkelti Sibiran, gerai prisimena pavergtą Lietuvą, joje vykdytas deportacijas ir partizanų kovas su rusais.

Grįžusių pasakojimu,

Vorkutoje, viduriniame Sibire, yra sugrūsta šimtai tūkstančių darbo vergų. Būdinga tautybių sudėtis: labai daug esą ukrainiečių, po jų eina estai, latviai, lietuviai, toliau — kaukazičiai ir k.

Vorkuta — apie 3.000 km. atstu nuo Maskvos, anapus šiaurės poliarinės linijos. Pačioje Vorkutoje yra NKVD centras, kuris tvarko visas 60 stovyklų to centro apylinkėse.

Vorkutos stovyklose mirimo nuosimtis pasibaitėsinai didelė: per metus apie 30% visų kalinių to pragaro neišlaiko ir žūva. Dirbti tenka daugiausia anglies kasyklose. Apsaugos priemonių kasyklose beveik jokių nėra. Blogai maitinami, su menkais drabužiais, tikriau sakant, skarmalais, kaliniai vos beveik kojas, o darbo normos yra nežmoniškai didelės. Kas jų neišdirba, negauna nė tų 800 gramų duonos, 25 gramų riebalų ir dar šiaip smulkmenų. Tiesa, stovyklų vadovybė, matydama, kad kaliniai, vergų darbo jėga, greit išmiršta, nuo 1952 m. pradėjo jiems mokėti kelias kapeikas tariai už darbą atlyginimo. Bet kainos už papildomus pirkinius yra nepaprastai aukštos, o tam tikrą dalį paglemžia „brigadieriai“. Stovyklos pareigūnai taip pat suka nuo vargšų kalinių.

Pabėgti yra bemaž neįmanoma: Mėgina vienas kitas, bet žūva arba, greit pagauti, paskiau smarkiai kankinami. Tremtinių, nenorėdami patekti į Vorkutą, susizaloja sau rankas, kojas.

(ELTA)

PROVIDENCE, R. I.

Providence vardas lietuvių spaudoje rečiau tematomas, bet ir čia gyvenama ir veikiama. Alitui 1953 surinkta ir įteikta 500 dol. Tiek pat Balfui pinigais ir 470 sv. drabužių.

Pažymėtina Čiočių šeima, kuri auکوjo 300 dol. Lietuvių kongrese Chicagoje dalyvavo 5 atstovai. Vasario 16 gimnazijai remti Vokietijoje yra susidaręs rėmėjų būrelis iš 15 asmenų.

Jonas Beinorius, parapijos vargoninkas, netik gražiai suorganizavo bažnytinį chorą, bet dalyvauja visose kultūrinėse ir meninėse programose.

Dr. B. Matulionis jau trečietai dirba valdžios sanatorijoje, o prieš kelias savaites išlaikė valdžios egzaminus ir gavo teisę verstis gydytojo praktika. Jis dirbs ir toliau ligoninėje bei priiminės ligonius namie. Žmonės džiaugiasi, kad daktaras išlaikė egzaminus ir liko lyg „priristas“ pastoviai mūsų kolonijoje.

Mirtis praėjusiais metais išplėšė iš mūsų tarpo 23 asmenis. Tarp jų 102 metų senuką Miluką ir vos metus teisę gyvenusią naują ateivę Albertiną Valtienę.

Povilo ir Onos Misevičių 50 vedybinio gyvenimo sukaktis buvo paminėta sausio 24. Tą dieną kleb. kun. J. Vaitiekūnas atlaikė jubilatų intenciją šv. Mišias. Svetainėje buvo vaizdai, į kurias atsilankė kunigai

ir 5 sūnūs su šeimomis ir draugų būrys. Misevičiai yra uolūs parapiečiai. Ilgiausių metų!

Naujai atvykusių lietuvių yra tik apie 60 asmenų, kurie turi sudarę „dypukų“ būrelį, kuriam vadovauja J. Beinorius. Dauguma skaito lietuviškus laikraščius. Keli turi įsigiję nuosavus namus.

Br. Vaitiekūnas savistoviai pradėjo gaminti įvairius puošmenis juos pati šeima paskleidžia vietos rinkoje.

Algis Martinkus tarnauja karuiomenėje, o šiomis dienomis pašauktas ir Jonas Moricas.

Kleb. kun. J. Vaitiekūno rūpesčių praėjusią vasarą išdalyta mokykla ir padaryti kiti pataisymai už 700 dol. Mokyklą ir vaikų darželį lanko 100 vaikų.

Teisutis

LOWELL, MASS.

Sausio 19 įvyko LRK 49 skyriaus susirinkimas. Susirinkimui vadovavo pirm. Vl. Paulauskas ir platų pranešimą padarė kun. J. Skalandis. Tarp įvairiausių nutarimų pirmoje vietoje reikla laikyti Vasario 16 minėjimą, kuris įvyks vasario 21. Taip pat nutarta gausiai dalyvauti ir remti katalikų seime vasario 22 Cambridge, Mass. Pageidauta tinkamai priimti J. E. vysk. V. Brizgį, kai jis atsilankys į mūsų parapiją apie gegužės pabaigą. K.

TRYS NASLAITĖS iš Los Angeles prieglaudose atneša savo siuntinius prie „Hawaii Bear“ laivo, kuris veža Korejoje nukentėjusius nuo karo pašalpos už 2 mil. dolerių.

RENE COTY, Prancūzijos prezidentas su žmona, lanko vaikų ligoninę.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Susirinkimas ir valdės

Sausio 24 d. šv. Alfonso parapijos Altoriaus ir Rožančiaus Draugija turėjo savo metinį susirinkimą. Kaip ir pridera bažnytinei organizacijai, 8.30 val. bažnyčioje buvo pamaldos, per kurias draugijos narės priėmė šv. Komūniją.

Susirinkimas vyko parapijos salėje. Iš valdybos pranešimo sužinojome, kad draugija turi 210 narių. 1953 m. mirė dvi narės: M. Palovienė ir O. Pranskienė. Už įdėvi susirinkimas sukalbėjo maldą. Draugijos susirinkimai buvo šaukiami kas mėnuo vieną kartą.

Draugijos išdė stovis šitoks: iš 1952 m. liko \$84.82, 1953 m. gauta \$205.45 ir tais pačiais metais išleista \$192.00; tuo būdu kasoj lieka \$98.27. 1954 metais draugijos susirinkimuose bus aiškinama šv. Tėvo enciklika apie šv. Marijos Nekalto Prasidėjimo jubiliejų ir visi kiti klausimai, su tuo jubiliejumi susiję. Į 1954 m. valdybą išrinktos šios narės: Elena Sakevičienė — pirmininkė, Alice Di Stefano — vicepirmininkė, Elena Jakimonis — sekretore ir Ona Voltarienė — maršalka.

Po susirinkimo visos atsilankiusios narės buvo pavaišintos šiltais bei šaltais užkandžiais ir kavute. Pabaigoj visoms vaišių rengėjoms viešai padėkota.

Lietuviškosios šeštadienio mokyklos

Tėvų komitetas sausio m. 23 d. lietuvių svetainės salėje su ruošė pasilinksminimą. Atsilankė gražūs būrys jaunimo, turėjusio geros progos pasilinksmininti. Įdomu, kad svečių tarpe buvo apie 20 buvusių ar dar tebetarnaujančių JAV armijoje lietuvių karių. Gautas pelnas paskirtas šeštadienio mokyklos reikalam. Šios mokyklos Tėvų Komitetą dabar sudaro: M. Noreikienė, J. Šilgalis ir p. Vaškys.

Prel. L. Mendelis

sausio 24-29 buvo išvykęs į Chicago, Ill. Čia jis vedė misijas seserų kazimieriečių Marijos High School mokinėms.

Vyrų choras

Baltimorėje susiorganizavo lietuvių vyrų choras. Jis nesijungia su jokia kita organizacija. Į jį dedasi vyrai dainos mėgėjai. Chorui vadovauja A. Baltikauskas.

Aktorius Palubinskas

pasirinko būrį tinkamų žmonių ir rimtai užsimojo Baltimorėje pastatyti K. Inčiuos dramą „Vincas Kudirką“. Tuo tarpu atliekami paruošiamieji darbai.

J. M.

Laisvės Varpas Baltimorėje

Lietuvos nepriklausomybės proga vasario 7 d. 5 val. vak. lietuvių salėje bus rodomos brolių Motuzų filmose — Vasario 16 d. iškilmės Kaune. Pirmą kartą šie istoriškai vaizdai bus parodyti baltimoriečiams su visais jų tikrais garais. Po vainikų padėjimo ant

Nežinomojo Kareivio kapo. Vytauto Didžiojo muzejiaus bokšte trimitininkas sutrimituos ir Amerikos lietuvių dovanotas Laisvės Varpas susiūbuos ir praskambės...

Po iškilmių kariuomenės paradas. Kariško orkestro maršo ir minios valio garsai lydės filmos vaizdus. Lietuvos studentijos paradas į prezidentūrą ir paties prezidento pasirodymas balkone bus finalas šių iškilmių.

Kita nemažiau istoriška filmos dalis, Lietuvos Kariuomenės įžengimas Vilniui: senas demarkacijos linijas pralaužiamas, žygis per Vilniaus kraštą, įžengimas Vilniui, pamaldos Aušros Vartuose, iškilmės Gedimino kalne.

Šios brangios istoriškos filmos, iki šiolei išsaugotos, turėtų būti kiekvieno pamatytos. Filmų rodyma rengia Lietuvos lietuvių melodijos radijo valandėlė.

A. J.

Lietuvi! Skirdamas savo auką Vasario 16-tosios proga, gerai įvertink didumą tikslą, kuriam ji skiriama. Tai LIETUVOS LAISVĖ.

Dr. Aldona Jonušauskaitė, Los Angeles, Calif., neseniai persikėlė iš Chicago, ruošiasi valstybiniams gydytojų egzaminams.

Paryžiuje lankėsi dr. J. Grinius, kuris tarėsi su studentų priėmimo komisijomis į Laisvosios Europos Kolegijos Strasburge pirmininku Metz.

Kun. V. Mincevičius, Romos Liet. Bendr. pirmininkas, Kalėdų švenčių ir N. Metų proga gavo visą eilę sveikinimų iš žymių Bažnyčios ir Italijos vyrų, išreiškiančių gilią simpatijas lietuvių tautai; tarp jų kardinolo Pizzardo, arkiv. Montinio, Vatikano valstybės sekretoriaus, arkiv. Samores, ypatingiesiems Bažnyčios Reikalams Kongregacijos sekretoriaus; arkiv. Centozo, buvusio nuncijaus Lietuvai, kuris tarp kitko siunčia „geriausius linkėjimus veikliajam Lietuvių Komitetui, visiems brangiems lietuviams, kilniai, mylimai ir taip kenciančiai jų Tėvynei.“ Sveikino taip pat msgr. Poggį, skirto Vatikano Valstybės Sekretoriato lietuvių reikalams, arkiv. Bučko, Ukrainiečių Komiteto pirm. latvių, čekų, vengrų, jugoslavų komitetų pirmininkai, Italijos Tautinio Piliečių Komiteto pirm. inž. Sciascia, Italijos Kat. Akcijos vyr. pirm. prof. Gedda, Romos burmistras prof. Rebecchini, viceburmistras adv. Andreoli, Užs. Reik. Ministerijos konsularinio ir pasų skyriaus šefas min. Nicolai, aukšti Užs. Reik. Ministerijos valdininkai, markizai Solari ir dr. Bocchini bei kanceliarijos viršininkas dr. Ghionda, už. reik. viceministrai Dominado ir visa eilė kitų.

IŠ VISUR

Dr. K. Grauzinis, Lietuvos ministris P. Amerikai, sunkiai susirgo. Kol pasveiks, pasiuntėnybei Urugvajuje vadovauja A. Grisonas charge d'affaires a.i. titulu.

Braziliijoje baigė mokslus: Sao Paulo universitete gavo gydytojo diplomą Algis Žukas, o A. Baužys — baigė ekonominių mokslų fakultetą.

Italijoje visi laikraščiai paskelbė žinią, kad arkivysk. M. Reins yra viename Rusijos kalėjime, nuteistas 10 metų už „šnipinėjimą“.

Rašykite laiškus. Lietuvių organizacijos ir atskiri asmenys prašomi rašyti Vatikano radijo stočiai (Direzione Radio Vaticana) laiškus, kad leistų kasdienines 15 minučių lietuviškas transliacijas vietoj tik keturių kartų į savaitę.

Šveicarijoje mirė L. Garolienė, Marijos Milvydienės sesuo. M. Milvydienės vyras, inžinierius, yra žuvis kaip partizanais Kaune.

Venecueloje lietuvaite Danguolė Dervojedaitytė, sėkmingai baigusi gail. seserų kursus, Barquisimeto miesto teatre už pasižymėjimą moksle buvo apdovanota aukso medaliu. Ji yra gimusi 1933 m. Klaipėdoje, mokėsi Vilniuje ir Miunchene.

Vokietijoje sveiki vyrai priimami į darbo kuopas, atlyginimo (brutto) gaus nuo 186 iki 600 DM.

A. Markevičiūtė, Los Angeles, Cal., ruošiasi atidaryti grožio salioną.

Vera Jomantienė, „Darbininko“ skaitytoja, rašo redakcijai: „Aš vos tik pranešiau, kad išvažiuoju į Floridą, ir laikraštis mane ten jau laukė. Linksma pasidarė, buvo kas pasiskaityti. Nuosirdžiai dėkoju.“

Ieškau Jono Kalinausko, gyvenusio Rhinelande, Wisc. Kas žino, prašomas pranešti Adomui Juodžiukynui, R. R. 3. Linton, Ind.

Lietuviškos plokštelės paskutiniu laiku pasidarė labai pageidaujama prekė, tik gaila, kad naujų plokštelių nedaug išleidžiama. Visos šiuo metu rinkoje gaunamos liet. plokštelės yra sutelktos Gabijoje, Brooklyn, N. Y. Ypatinai mėgiamas Lietuvoje įdainuotas A. Šabanauko ir Stp. Grauzinio, o paskutiniu laiku ir Chicago vyrų choro įdainuotos plokštelės. Gabija užsakymus priima ir iš kitur, ir plokštelės saugiai persiunčiamos paštu. Plokštelių sąrašas išsiunčiamas, parašius šiuo adresu: Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

SVEIKA
MARIJA
MAŽASIS
MALDYNAS
PARENGĖ
KUN. STASYS YLA

IMMACULATA LEIDINYS
1953

Kietais viršeliais, 371 psl.,

Kaina \$2.50

Gaunamas:

„DARBININKO“ ADMIN.

680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

NUO CARO RUBLIO
IKI BOLŠEVIKŲ
CERVONCO

ras i Jono K. Kario „NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI“ knygoje 1915-1941 m. Lietuvoj kursavusių pinigų istoriją, numizmatiką ir natūralaus dydžio banknotų bei monetų fotografijas.

Reto įdomumo knyga ir pinigų albumas vienoje vietoje! Anglų kalba santrauka knygoje daro ją įskaitomą ir nemokantiems lietuviškai. Ir visa tai — tik už 5 dol.

Užsakydami rašykite:

J. K. KARYS, 45 Park Terr., Bridgeport 4, Conn.

O KO KO?

AŠ — NE BRUZDELNYKAS

— Žinote, aš iš prigimties nemėgstu padaužu, kurie kelia visokią bruzdesį. Laksto, lyg galvas nutrūkę, maišosi po žmones su visokiais reikalais, bruzdą per dienų dienas lyg i-gelti. Čia jiems susirinkimai, čia visokie posėdžiai, čia minėjimai, parengimai, vajai, sukaktys... Sukty sau galvą patys su tais visuomeniškais reikalais. Negaliu pakęsti bruzdaus žmogaus.

Skundėsi man vienas pažįstamas, atsitiktinai sutiktas vienas žmonių būdys. Gražiai jis atrodė: vaideliai pilni, akys šviesios, nuotaika gerutėlė, kitų reikalais nesusikrimtęs.

— Tikrai, — sakau, — bruzdesys varo iš galvos, verčia iš kojų, dilina padus...

— Dar ir kaip, — pritarė man nebruzdelnykas. — Ana, vienas toks bruzdelnykas "sėdi ant dietos", skundžiasi vidurinėm negaliom, nes be atlydos bruzda. Kas iš to, kad daktaras lanko? Aš jų nepažįstu, nes nebruzdu. Ir ne tikai pats nekutu, bet ir kitiem pakrutinamas nesileidžiu. Duris uždaru nuo visų bruzdelnykų. Negaliu pakęsti jų bruzdėjimo liežuviu: čia jiems lietuvybė blėsta, čia bendruomenė nesikiluoja, čia žmonės visuomeniškam darbui nesiaukuoja, čia kitas kuris galas genda. Pataisys, mat, savo bruzdėjimu, gera padarys. Ana, dar mano senelio senelis sakė: "Vaike, jei obuolys ant šakos genda, nelipk jo skinti — pats nukris. Lipdamas į medį ir ten bruzdėdamas dar gali nukristi sveikus, ramiai ten kabančius, o kokios nelaimės — dar ir pats gali nukristi."

— Vadinas, "take it easy", — tariau pasigardžiuodamas, kad ir aš jau moku anglišką žodį į lietuvišką sakinį įterpti.

— That's right! Taip ir mano bosas sako: "Paisyk savo darbo, namų laikykis, švaros dabok! Kiti tegu sau galvas suka visokiais bruzdėjimais. Tu sukis ir bruzdėk tikrai apie mane. Supranti?"

— Žinoma, taip geriausia, — mirtelėjau nebruzdelnykui. — Niekas tavęs nekludo ir tu kitų nekurtini. Jokiu priekaištu iš šalies, jokios trinties su kitais. Kabi sau ant šakos, kaip obuolys, kol nukrisi į kito boso krepšį. See!.."

Mano nebruzdelnykas su-prato, kad aš jau nebe rimtai kalbu, tai ir jo kalba pasidarė nerimta. Pasižiūrėjo šviesiai į mane ir paklausė:

— Ar nebūsi tik ir tu bruzdelnykas? Tokių iš prigimties nemėgstu. Sudiev!

Taip ir netekau gero draugo tik dėl to, kad neviejoje ir ne-laiku liežuviu pabruzdėjau. Ką darysi, tokia jau žvirblio prigimtis: jis čirškia ką nugirsdamas.

Žv. BePastogis

MELSKIS SU BAŽNYČIA

Visų sekmadienių ir didesniųjų švenčių mišių maldas lietuviškai ir kitų daug maldų bei giesmių rasi maldaknygėje.

Būk mums malonus

Parengė

PREL. F. BARTKUS

413 pusl. Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti

DARBININKAS

680 Bushwick Ave.

Brooklyn 21, N.Y.

W. RHATICAN, buvęs belaisvis Korejoje, ir Th. McDonald susitinko. Ji savo mielajam komunistui nelaisvėje parašė 400 laišku, kuriuose buvo kartojami tik trys tie patys žodžiai: "I love you."

PHILADELPHIA, PA.

Ateitininkai veikia

Ateitininkų Federacija — tai yra visos ateitininkiškos veiklos sąjungos dirba gražų darbą. Jie gilina savo ideologinį susipratimą ir plačiai veikia visuomenę. Artimiausiu metu rengiamasi šv. Kazimiero šventės minėjimui, dirba Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo komisijose, moksleiviai plačiai veikia lietuviškumo dirvoj, studentai gražiai susitvarkė savo korporacinį veikimą. Numatyta plati ir gausi 1954 veiklos tvarka. Ateitininkai turi gražių jėgų, kurios ir įtraukiamos į darbą. Jau laikas pradėti daugiau rūpintis jaunučiais mokiniais bent nuo 5 skyriaus.

Sužeistas Leonas Kaulinis

Sausio 19 d. sunkiai sužeistas darbe L. Kaulinis, meno ansamblio vedėjas. Jis dabar gydomsi ligoninėje ir namuose. Ansamblio dalyviai ir visa Philadelphia visuomenė nuosirdžiai užjaučia savo mielą dainos palaikytoją. Visi linki sveikatos ir stiprybės.

Metins šv. Kazimiero parapijos pobūvis

Vasario 7 d. šv. Kazimiero parapijos salėje, 6 val. vak., bus retas pobūvis, kuriame bus

VIEŠA PADEKA

Brangieji mano draugai ir geradariai!

Kaip praeitais metais, taip lygiai ir šimt šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga, iš kai kurių savo draugų ir prietelių Amerikos lietuvių esu gavęs gražias atvirutes su krikščioniškos užuojautos, paguodos ir suraminimo žodžiais, kurie man ligoninui yra labai brangūs, ypatingai dabar, kai mano liga šią žiemą taip pasunkėjo. Ypatingai tiems visiems, kurie dar ir po kuklią kalėdinę dovanėlę įdėję man prisituntė, iš visos suvargusios ir kenčiančios savo širdies tariau širdingiausią ir dėkingiausią daug kartų ačiū!

Teatlygina geriausias V. Dievas šimteriopai Tamstoms visiems, mano Brangieji, už manęs paguodimą, suraminimą ir visa kita, ką tikrai Jo Vardu, man vargšui ligoninui esate gero padarę! Nebegalėdamas kitaip už visa tai atlyginti, aš bent menkose savo maldose Tamstas visus prisiminiau.

Jus visus visuomet dėkingai prisimenantis,

J. Butkevičius.

Glasgow, Skotija. 13-1-54.

Kai Lietuvos laisvės reikalas pradeda ir svetimiešiams rūpėti, mūsų pačių prievolės savo Tėvynei darosi dar didesnės. Minėdami 36-ąsias Lietuvos Nepriklausomybės metines, aukokime visi ir padvigubinkime savo aukas.

KANTATA LIETUVOS LAISVĖS ŠVENTEI

CLEVELAND, OHIO

Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą šiemet rengia vasario 28 d. WHK radijo stoties didžiojoje koncertų salėje (5000 Euclid Ave.) Kaip rengėjai lietuvių spaudos bendradarbius informavo, ši šventė tenkinsis minimumu kalbų, jos svaris bus lietuviško meno didybė ir grožis. Specialiai jai ruošiamas muz. Stasio Šimkaus kantata "Atsiveikimas su tėvyne", kurią atliks muz. Alf. Mikulskio diriguojamas Čiurlionio ansamblis ir solistai Alg. Brazis, J. Kristolaitis ir Ald. Stempurienė, Clevelando Severance Hall simfoninio orkestro palydimi (dirigentas muz. Szell). Taip pat bus atlikta Karlovičiaus "Lietuviškoji rapsodija",

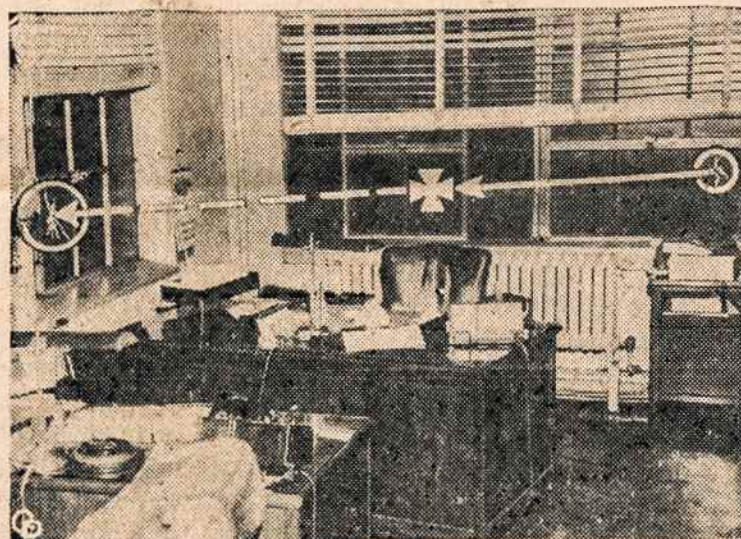
lietuvių liaudies dainos su orkestru ir solistais ir su orkestru bei choru. Taigi tautos šventė bus kartu ir lietuviško meno šventė. Sveikintinas rengėjų tautinis užsiėmimas mūsų kompozitorius šimkų, Gruodį, Jakubėnų ir kt. parodyti visame jų pajėgume ir su mūsų menu taip pat supažindinti ir amerikiečių muzikus bei visuomenę. Juo labiau šiuo užsiėmimu reikia džiaugtis ir dėl to, kad minėjimo bilietų kainos yra normalios — po 2:50, 2, 1:50 ir 1 dol.

Iš oficialių asmenų į minėjimą kviečiami: Ohio gub. Fr. Lausche, sen. Th. A. Burke, Kongreso atstovė Fr. P. Bolton, Clevelando miesto burm. A. Celebreeze (jis kviečiamas ir kalbėti), tautybių atstovai, amerikiečiai žurnalistai, meno kritikai ir kt.

I naują Bendruomenės valdybą

metiniame apylinkės susirinkime sausio 24 d. buvo išrinkti: St. Barzdukas 119 (skaitmenys rodo gautų balsų skaičių), K. S. Karpius 92, J. Damašis 88, Flor. Saukevičius 88, J. Čiurberkis 84, P. J. Žiūrys 79, J. P. Nasvytis 76, P. Gruodis 75 ir V. Morkūnas 70. Į kontrolės komisiją: F. Baranauskas 99, V. Kasakaitis 95 ir Edv. Karnėnas 93. Iš viso balsavo 135 asmenys.

Muz. Pr. Ambrazas, šv. Jurgio parapijos vargo.

DETROITE per langą buvo nušautas Atlas Steel Co. susisiekimo medžiagis John W. Mattson.

N. ANGLIJOS SODALIEČIŲ VEIKLA

Sausio 10 šv. Jurgio par. Norwoode įvyko pirmasis N. Anglijos mergaičių sodaliečių dvasios vadų ir valdybos narių susirinkimas. Dalyvavo apskri-

ties dvasios vadai kun. P. Šakalys ir kunigai: J. Zaromskis, A. Valungis, A. Klimas, A. Janiūnas ir prefektės bei atstovės So. Bostono, Cambridge, Lawrence, Norwoode ir abiejų Worcesterio parapijų. Susirinkimą vedė apskrities prefektė Ona Kuderuskaitė, sekretoriaus Anelė Kavaliauskaitė.

Savo kalboje kun. P. Šakalys nušvietė Marijos metų sodaliečių veikimo ir asmeninio pasisavinto programą. Nutarta kovo pabaigoje suruošti bendrą šv. Valandą šv. Kazimiero par. Worcesterio. Gegužės 9 yra šv. Tėvo paskirta sodaliečių pasaulinė diena, todėl kiekvieną kuopa tą dieną paminės ypatinga iškilme. Jubiliejiniam atšildams įgyti nutarta aplankyti birželio 6 La Salle šventovę Ipswich, Mass., ir, jei atsisrasti pakankamas skaičius, žadama vykti Kanadon. Marijos statula, kuri lankys visas lietuvių kolonijas, sodaliečių bus ypatingu būdu pagerbta. Kvietimas dalyvauti ruošiamoje jaunimo šventėje Thompsons priimtas. Metinės sodaliečių kolektyvos, dėl didėjančio dalyvių skaičiaus šiais metais bus atliekamos dviem grupėm J. N. Seserų vienuolyne Brocktone. Pirmoji grupė rugsėjo 17-19 d. antroji — rugsėjo 24-26 d. N. Anglijos 17-sis sodaliečių seimas įvyks rudenio So. Bostono. Mėnuo ir diena bus paskelbta vėliau.

P. M.

Po koncerto apie chorą gražiai buvo atsiilepta vietos dienraštyje "Evening Herald".

Vakaras praėjo kultūringoje nuotaikoje, pradėta buvo punktualiai, o ir publika laikėsi labai ramiai.

Šis koncertas buvo pirmas po kelerių metų pertraukos.

Potsvilės radijo stotis WP-PA pakvietė chorą su ta pačia programa dainuoti vasario 7 d. nuo 2 iki 3 val. po pietų.

P. M.

valdyba pareigomis pasiskirstė šiaip: Alg. Kasiulaitis — pirm., Elv. Apanavičiūtė ir Vjkt. Palubinskas — vicepirm., L. Iešmantaitė ir Arv. Barzdukas — sekr., J. Puškorius — išdin., J. Vyšniauskas — užsienio skyriaus vedėjas. Šiuo metu ji intensyviai rengia savo darbų programą.

Juoas Kijauskas,

uolus moksleivių ir studentų ateitininkų narys, nekartą vadovavęs jaunesiems vasaros stovyklose, aktyviai reiškęs Clevelando sporto gyvenime, žaisdamas krepšinį bei tinklinį pirmosiose žaibo komandose, priklausęs savo gimnazijos krepšinio rinkinei, sausio 12 d. buvo pašauktas į JAV kariuomenę. Paskutiniu laiku jis studijavo inžineriją John Carroll universitete.

StP

Vasario 16 proga,

paskleisk

T. NARBUTO

KNYGELE

apie Lietuvos kankinius vyskopus

4 MARTYRED BISHOPS

Kaina tik 10 c. Imant 100 egz. ir daugiau — 7½ c.

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS

680 Bushwick Ave.

Brooklyn 21, N. Y.

TELEPHONE:

DEARBORN 2-0819

TO PLACE

HELP WANTED ADS.

ASK-FOR AD TAKER

Display

CALL

GEORGE EISELE

PHARMACIST

for

Highest Quality

and

Lowest Prices on Prescriptions,

Vitamins and Drugs

We understand German.

176 W. Adams Street

Phone FRanklin 2-8935

We understand German

NEW STOCK OF 1954

RADIO & TELEVISION SETS

Sales, Service—Repairs

Pick Up and Delivery

TIME TELEVISION

2626 N. MILWAUKEE

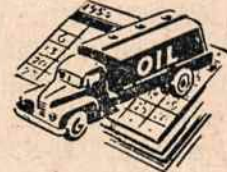
Belmonts 5-1263

SENECA'S HOME FURNACE OIL

Now with New Additive

GLO-SOL-7

- Gives cleaner, more efficient fuel
- Less rust inside fuel oil storage tank
- Freedom from clogged and plugged nozzles

Phone CALumet 5-5122

Deliveries Anywhere in

Cook and DuPage Counties

SENECA PETROLEUM CO.

DOMESTIC AND INDUSTRIAL FUEL

439 WEST 33rd STREET

Help Wanted Male

DIE CAST MAKERS • TRIM DIE MAKERS

STAMPING DIE MAKERS • PLATE LAY-OUT

CASTING INSPECTOR

BRIGHT CHROME PLATER

Must be able to maintain solutions.

PRODUCT ENGINEERING & MANUFACTURING CORP.

BRIDGMAN, MICHIGAN

Located 80 miles from Chicago, 25 miles from Michigan City. Only 12 miles from St. Joseph.

MECHANIKOS INŽINIERIUS

IR PROJEKTUOTOJAS

dirbęs nemažiau kaip 3 metus kelių pravedimo mašinerijos skyriuje, SKUBIAI REIKALINGAS. Gabiam vyrui geras atlyginimas. Rašyti!

THE DARBININKAS, c/o MR. WALAWITZ

79 W. Monroe, Chicago 3, Ill.

ŠACHMATAI

Veda K. MERKIS

„Šachmatų“ skyrius įžengė į penktuosius metus, pasirodymas „Darbininke“ kiekvieną savaitę. Skyrių veda K. Merkis nuo 1950 sausio mėn., apimdamas mūsų šachmatininkų veiklą Amerikoje, Kanadoje, Australijoje ir kt.

P. Vaitonis, Hamilton, Ontario, bus įkeltas į Kanados komandą, jei ji dalyvaus 1954 pasaulio pirmenybėse, Argentinoje.

Vaitonis jau buvo Argentinoje su Lietuvos komanda 1939 m. pasaulio p-bėse (Mikėnas, Vaitonis, Luckis, Tautvaišas, vadovas Ksav. Andrašiūnas). Tose p-bėse Vaitonis laimėjo prieš: Morales (Ekvador), Donovan (Airija), Poulson (Danija), Apšnieks (Latvija), Lundin (Švedija), Trompowsky (Braz.), Lygiom sulošė su Cortlever (Oland), Bolbochan (Argn), Michel (Vok), Flores (Chile), Raud (Estija) ir Foltys (Boh. Morav.). Pralaimėjo Vaitonis aštuoniems.

Šiandieną mūsų šachmatininkai rūngiasi su Harvardo Universitetu, pas juos. Harvards Bostono pirmenybėse eina be pralaimėjimo.

Kitą penktadienį Cambridge YMCA atvyksta pas lietuvius. Tai bus paskutinės rungtynės iš 1953-54 m. pirmenybių.

Rungtynės įvyks vasario 5 So. Bostono Liet. Pil. Klube. Pradžią 7:30 v.v.

Chess Review sausio nr. dažnai aptinkame lietuvių pavardes. 1953 metų apžvalgoje Povilas Tautvaišas, Chicago, pažymėtas per dvi vietas, kaip Trans-Mississippi meistris ir Illinois State dvigubas meistris. P. Vaitonis iš Hamiltono—Ontario champion.

Postal skyriuje: 1949 Golden Knights „Present Leaders“ sąrašė patiekto 32 pavardės, K. Merkis stovi 8-ju su 40,2 tš. Tame turnyre dalyvavo 875 žaidėjai. K. Škema skelbiamas,

DONNA MATHEWS, 20 mėnesių mergaitė, lėktuvu vežama į Los Angeles sunkiai smegenų operacijai.

įsikvalifikavęs į 1951 Golden Knights baigmę - Finals. Toliau randame: Škema įveikė Fullm, Stonkus sudorėjo O'Relly, Jakštas — Selfa, Karalaitis — Lichtensteiną, bet Racaitis pralošė Hoglundui (visi iš 1952-3 Golden Knights). Žalys įveikė Fuchs, bet Žukaitis dukart pralaimėjo prieš Scrivener (1953 Prize Tour).

Tarp komentuotų partijų randame Kozlov - V. Mikėnas iš Soviet Union, 1953 Championship of Lithuania.

Latvis Medinš Marshall CC p-bėse užbaigė 6-ju su 6½-5½ taškų. Kitas latvis Pamiljens 13 v. su 2½ taškų.

DARBININKO REDAKCIJA džiaugiasi mūsų šachmatininkų ryžtu ir ištverme garinti lietuvių vardą ir linki toliau kuo geriausios sekmės, o didžiai paslaugiam ir uoliam šio skyriaus vedėjui p. K. Merkiui reiskia nuoširdžią padėką už bendradarbiavimą.

SPORTAS

AR NAUDINGI EKSPERIMENTAI?

Daryti kokius nors bandymus pirmenybių metu ir dar prieš stiprius priešininkus yra gana rizikinga ir, sakyčiau, net neprotinga.

Štai faktas: prieš German-Ungarians mūsų vienuolikos sudėtyje buvo padarytos kelios akį (žinoma ir nervus) erzinančios klaidos, kurios ir privedė prie neužtarnauto 2-1 pralaimėjimo.

Visi futbolo mėgėjai jau buvo patenkinti, matydami tvirtą mūsų vienuolikos saugų trejetą: Jokūbaitis - Arens - Jegeris. Ir štai prieš German-Ungarians, kurių puolikai yra tikrai geri, mūsų saugų linija susilpninama: Jokūbaitis įspraudžiamas puolikų penketan, gi į jo vietą pastatomas Grasis. Čia jau nereikia būti dideliu futbolo ekspertu, kad nepamatytum tos pagrindinės klaidos. Puolime Jokūbaitis niekad nebus tiek naudingas, kiek saugų linijoje. Amerikos rinktinės dalyvių Souza (German - Ung.) galėjo tik Jokūbaitis supančiuoti: prieš techniką — kovos dvasia ir geležinė ištvermė, prieš rafinotumą — Jokūbaičio fizinis pajėgumas ir atkaklumas. Dėja, Jokūbaičio saugų linijoje nematėm.

Na, žinoma, keistai atrodė ir Sabaliauskas atliko savo pareigą be priekaišto (gal truputį persikombinuoją), tačiau aiškiai buvo matyti, kad jo dešinioji koja tvirtesnė, tikslesnė ir patikimesnė. Kai kam buvo net nesuprantama, kodėl tas greitakojis nešauna su kairiaja, bet aplenkęs kamuolį tvirtai su dešine. Atsakyti gali tik vienuolikos reformatoriai, kurie išleido vienuolikę tokios sudėties: Vitols, kuris tikrai buvo saugus savo poste ir savo meistriškom „žuvelėm“ užsitaravo žiūrovų simpatijoms; Vaitkevičius - Jančevskis, kuriuos žiūrovai neseniai matė geresnėje formoje, Grasis - Arens - Jegeris. Pastarasis turėjo pašėlusiai sunkų uždavinį — dengti garsų Souza; Wells, kuris iš visų iki šiol buvusių „amigų“ pasirodė pajėgiausias — Jokūbaitis - Freimanis - Gražys, kuris paleido keletą sultingų šūvių, deja, nevaisingų; Sabaliauskas ir Kalasinskis, kuris pakeitė antrame kėliny Wells.

Rungtynių įtampa ir sparta kartais pasiekdavo europinio futbolo žaidimo. Pirmojo kėlinio vidury Sabaliauskas išnaudoja Gražio paduotą kampinį galvą pakreipdamas į kampuotį. Priešininkams pavyko išlyginti tik antrojo kėlinio vidury; gi dešimčiai minučių prieš pabaigą įsunaamas pergaltės įvartis.

Menkutę dainelę sudainavo ir mūsų antroji, kurie prieš G. U. antrąją neįstengė net garbės įvartio pasiekti ir gavo pylos net 6-0.

Ši sekmadienį mūsų vienuolikos vėl grumsis su vengrais—New York Ungarians. Rudens rate mūsų vyrai po nelaimingo pirmo kėlinio 5-1 buvo vengrams baimės įvarė, tačiau rungtynės baigėsi 5-4. Ar pavyks mūsų šachmatininkams atsiimti prarastuosius taškus, matysime 2.30 val. mūsų aikštėje, New Farmers Oval. Kadangi vengrų žiūrovų į rungtynes ateina net keli šimtai, padarykime staigmeną — lietuvių žiūrovų virš tūkstanties!

Kaip neoficialiai teko patirti, vasario mėn. 13 d. šeštadienį, žymaus New Jersey lietuvių kultūrininko ir visuomenininko Jokūbo Stuko iniciatyva, lietuvių sporto klubui bus įteikta brangi dovana — vėliava.

Įteikimo aktas įvyks šv. Jurgio Dr-gijos salėje Newark, N. J. 5 val. p.p. Po sporto programos linksmi (sportiški) šokiai, grojant vienam iš populiariausių orkestrų, šis nepaprastas įvykis testuotina visus sportininkus ir sporto bičiulius, išsimėčiusius po didįjį New Yorką ir platųjį New Jersey. Ant. Bagdžiūnas.

Kaip gyvena lietuviai

Apie tai rašo kiekviename numeryje **DARBININKAS**. Tad atsikvieskite į savo namus! Per jį susirūšite su viso pasaulio lietuviais.

Prenumeratos kaina metams JAV 6.00 dol., užsienyje ir Brooklyne 6.50, pusei metų 3.50 dol.

Rašykite: **DARBININKAS**, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

RESTAURANTS

MICHAEL'S ITALIAN AND AMERICAN FOOD

“At its finest” — Catering to family groups

62-29 WOODHAVEN BLVD., REGO PARK HICKORY 6-9475
1 block from Ascension Church

LIETUVIŲ RADIO VALANDOS PROGRAMA

WESX-1230 kilocycles—Marblehead-Salem, Mass.
Kiekviena šeštadienį nuo 11 iki 12 val. vidudienio. Jeigu norite ką nors pasveikinti ar paskelbti, tai suskirkite: **LITHUANIAN RADIO HOUR**, 50 Cottage St., Norwood, Mass.

Skyrius: **LITHUANIAN FURNITURE CO.**, 326 W. Broadway So. Boston 27, Mass.

A. ir O. IVASKAI

Telefonai: NORwood 7-1449 ar SOuth Boston 8-4618

Lietuvių Radijo Korporacija

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO 8-0189
Lietuvių Radijo programa iš stoties WBSM, 1090 kilociklų, perduodama sekmadieniais nuo 12 iki 12:30 val. Būna lietuviškos dainos, muzika ir Magdutes pasaka. Biznio reikalais kreiptis į STEFONA MINKU, Baltic Florists Gėlių ir Dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Bostone, Tel. SO 8-0489. Ten gaunamas „Darbininkas“, lietuviškos knygos ir rankų darbo dovanos.

Norite geros—meniskos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ, ĮVAIRIŲ PROGŲ (vestuvių, krikštynų, gimtadienių, įvairių pobuvių ir pan.) NUOTRAUKŲ; norite atnaujinti seną fotografiją?

Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

gyv. 422 Menahan Str., Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Skambinti tel. HYacint 7-4677

Tel. EV. 8-9794

M. and Z. AUTO COLLISION WORKS

LIETUVIŲ SPECIALISTŲ
COLLISION IR AUTO TAISYMO D-VĖ

Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai. Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai.

J. MALDUTIS, namų tel. HY 7-3247 937 GRAND STREET
Z. ZALIAUSKAS, namų tel. GL 6-8659 BROOKLYN, N. Y.

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED

Latest Interest Rate

2 1/2 %
A Year

Credited and Compounded Quarterly

On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from \$25. to \$10,000.

Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such month if left to the end of the quarterly dividend period.

THE Kings County SAVINGS BANK

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to \$10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

RAMUNES

Mes gavome didelį siuntinį šviežių ramunių žiedų iš Vengrijos ir dabar yra visiems proga ramunių gauti pas mus. Vengrijos ramunės taip pat geros kaip ir Lietuvos ir taip pat medum kvepia, turi malonų skonį, sveika ir gardu gerti. Ramunės geros dėl skilvio ir dėl inkstų (kidney). Jeigu esi nuvargęs, sušalęs, gerk ramunių arbatą. Kada esi piktas, nusiminęs, irgi gerk ramunes. Prisiųsk mum \$2.50, o mes prisiųsime jum ramunių visą svarą. Į Kanadą — \$2.75.

ALEXANDER'S CO.

414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.

Tel. EVERgreen 7-4335

Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS)

Graborius - Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

EVERgreen 8-9770

Joseph Garszva

G R A B O R I U S
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS — Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves
Koplyčios nėmokamai visos
miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. VIRginia 7-4499

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9
Mokslus baigęs Europoje

128 E. 86th STREET

NEW YORK CITY

Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privaziuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui—Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluos — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE

8656 85th Street.

Woodhaven 21, N. Y.

Tel. VIRginia 7-1896

Tel. APplegate 7-0349

TELEVIZIJOS ir RADIO TAISYMAS

B A N G A

340 RIDGEWOOD AVE.

BROOKLYN, N. Y.

Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radio, stiprintuvai (amplifiers), plokštelių automatai (record changers).

Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.

Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA Instituto, New York.

Darbo valandos: kasdien nuo 1 val. p.p. iki 7 val. vak. ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Tel. EVERgreen 6-5181

KARL EHMER — PORK STORES

Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuose:

69-38 Myrtle Ave. Glendale, N. Y.	185-24 Horace Harding Blvd Fresh Meadows, Flushing
136-59 Roosevelt Avenue Flushing, N. Y.	219-17 Jamaica Avenue Queens Village, N. Y.
68-38 Forest Avenue Ridgewood, N. Y.	176 Rockaway Avenue Valley Stream, N. Y.
60-04 Woodside Avenue Woodside, N. Y.	4380 White Plains Road Bronx, N. Y.

19 West Post Road
White Plains, N. Y.

MAIN STORE

6202-10 MYRTLE AVE.

GLENDAL 27, N. Y.

WINTER GARDEN TAVERN. Inc.

Kabaretas

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST.

BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

ELIZABETH FIRESTONE, automobilių padangų „karaliaus“ duklė, New York'e ištėkėjo už Ch. F. Willis, Jr., kuris dirba prez. Eisenhowerio asmeniniame stabe.

IT WILL TAKE MORE IN '54!

Join the **MARCH OF DIMES**
January 2 to 31

Pasaulinės sveikatos organizacijos daviniais atrodo, kad vaikų paralyžius (Polio) plečiasi po visą pasaulį, bet daugiausia juo serga Amerikoje. Anksčiau ši liga buvo žinoma tik vidutinio klimato zonose, o dabar ją serga ledynų ir karštųjų kraštų vaikai. Europoje ji sutinkama kiekviename krašte, bemaž visur Afrikoje ir iš didžiosios Azijos tik vienoje mažytėje Laos valstybėlėje dar jos neužtikta.

Baisią ligą nugalėti reikalinga didžiųjų kapitalų, kuriuos March of Dimes renka gatvėse ir tuo pačiu vėl atiduoda tam gatvės žmogui, kai jį ištinka ši baisi nelaimė.

Kiekvieno yra šventa pareiga stoti į kovą su šia žmonijos rykšte ir ankoti.

President of the National Foundation for Infantile Paralysis

Basil O'Connor

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGOS
AMERIKA, LYS ORGANA DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

New Yorko Apygardos

Valdyba

sausio 30 d., šeštadienį, 2 v. p.p. Apreiškimo par. mokykloje kviečia LB New Yorko Apygardos apylinkių valdybų atstovų (dalyvauja apylinkių pirmininkai ir po 2 valdybos atstovus), seniūnų, kultūros tarybos prezidiumo, apygardos valdybos ir Loko atstovų bendrą pasitarimą aktualiais LB reikalais.

Woodrow Wilson,

būvusio Amerikos prezidento 30 metų mirties sukaktį rengia čekai, estai, latviai, lietuviai ir lenkai, šiam reikalui sudarydami vieną komitetą. Minėjimas įvyks vasario 3 d. 4:30 v. p.p. Baltic Freedom House, 131 E. 70th St., New York City.

Pabaltijo studentų

organizacijų atstovai yra pakviesti šį šeštadienį Baltic Freedom House pasitarti su Pabaltijo valstybių laisvės komitetais. Pasitarimų tikslas yra surasti būdus, kurie apjungtų šių valstybių akademinių jaunimą bendram darbui kovojant dėl savo tautų laisvės.

Dr. V. Avizonis,

turįs savo kabinetą 30 E. 60 St., New York City, paskirtas akių gydytoju vienoje Long Island valstybinėje protinių ligų ligoninėje.

Čekerių klubas

susiorganizavo pas C. Vitą (lietuvų užėiga) 49 Ten Eyck St., Brooklyne, kur nariai susirenka trečiadienio vakarais parodyti, kas ką gali šioje sporto srityje. Gali būti nariai ir laisvai dalyvauti kas tik nori.

Dr. H. Lukaševičius sausio 26 d. gavo Amerikos pilietybę.

PADEKA

Mano mylimam vyrui Jonui Pečiukaičiui mirus, reikiu nuoširdžią padėką visiems, kurie mane liūdesio valandoje užjautė.

Ypač dėkoju mano gerosios seserim Marijai iš New Yorko, Antaninai su vyru iš Kanados, Teofilui su vyru iš New Jersey, seserėčiai Mary Emes.

Dėkoju savo giminalčiui kun. P. Totoraičiui, kunigams P. Patlabai, Račkauskui, J. Adamavičiui OFM, Čeponiui ir Demikiui, atlaikiusiems šv. Mišias ir palydėjusiems į kapines.

Dėkoju visiems giminalčiams, prieteliams, pažįstamiems už užprašytas šv. Mišias už gėles ir už raminančią užuojautą.

Teklė Pečiukaitienė.

Dainininkė B. Darlis

sekmadienį per "Amerikos Balsą" kalbėjo apie lietuves moteris Amerikos gyvenime, nurodyma gražius pavyzdžius iš moterų veiklos.

Sausio mėn. "Ateitis"

jau pasirodė, sutelkta daug jaunatviškos kūrybos, pasipuošusi nuotraukomis iš jaunimo gyvenimo ir nauju viršeliu.

J. Boley televizijoje

Pereitą šeštadienį FBC televizijos tinklas pusvalandžio programoje perdavė fantastinio turinio vaidinimą, kuriame svarbią rolę atliko J. Boley Bolevičius. Tuose televizijos vaidinimuose jis neretai dalyvauja.

J. Boley lietuviams labai gerai pažįstamas. Jis buvo vyčių pirmininkas ir Balfo vicepirmininkas, kuris ėjo kurį laiką pirm. pareigas kan. J. Končiui išvykus į Europą.

ELIZABETH, N. J.

John S. Reedy vėl buvo perrinktas pirmininku Amerikos Lietuvių Centro. Kiti šerų dalininkai pasiskirstė pareigomis: viceprez. W. Senkus, fin. rašt. Alf. Vaičiulevičius, ižd. W. J. Drešeris, sekr. A. Pocius. Sėdės menedžeri paskirtas P. Bernotas, o jo padėjėju D. Kupstys. Rinkimų komisiją sudarė F. Jankūnas, A. Oskutis, R. Patrick, C. Grincis ir V. Krezonis. Praėjusiais metais buvo įrengtas naujas baras ir sudėtos grindys "bowling" lyvelių. Valdyba susirenka pasitarti pirmadienio vakarais.

Lithuanian Savings Loan draugija nusprendė savo susirinkime palikti 7% dividendus, kurie susirinko per paskutiniuosius 4 metus. Mykolas Sališkis išrinktas jau 13 kartą prezidentu, viceprez. J. Akulionis, ižd. Jurgis Budris, pad. W. Senkus, sekr. P. L. Mack ir J. T. Kirk, buvęs Elizabetos majoras, paskirtas reikalų vedėju. Direktoriais išrinkti Ig. Budreckis, J. Černeckis ir J. Markowitz. W. S.

Skautų vyčių draugovės

surengtame vakare, sausio 24 d., programą išpildė jauna solistė Irena Stankūnaitė, akomponavo muz. J. Stankūnas, N. Stadalnikaitė — piano solo, Brooklyno tautinių šokių grupė bei skautai vyčiai. Šokiams grojo R. Kontrimo orkestras.

Aldona Nutautaitė,

iš Brooklyno, susituokia su Vytautu Kvedaru. Vestuvės įvyks vasario 27 d. Hamiltone, Kanadoje.

Henriko Kačinsko

sceninio darbo 30 metų jubiliejui atžymėti vasario 6-7 d.d. statomas A. J. Cronino veikalas "Jupiteris juokias", kur jubilatas vaidins pagrindinį vaidmenį. Spektaklį režisuoja Jurgis Blekaitis. Dekoracijas piešia dail. Pr. Lapė. Bilietai gausiami J. Ginkaus krautuvėje, 495 Grand St., šeštadienį, sausio 30 d., 5-9 val., sekmadienį 1-3 val. ir nuo antradienio iki penktadienio, vasario 2-5d., nuo 7 iki 9 v.v.

Kultūros Tarybos prezidiumo posėdis įvyksta šeštadienį, sausio 30 d., 1 v. p.p. Apreiškimo parap. salėje.

KEARNY, N. J.

Pajėgus lietuvių bankas

Schuyler Skolinimo ir Tau-pymo Draugijos (Schuyler Savings and Loan Association of Kearny, N. J.) dvidešimtdevintas metinis susirinkimas įvyko 1954 m. sausio mėn. 21 d. Lietuvių Pil. Klubo salėje, 134 Schuyler Ave., Kearny, N. J.

Prašešimus įvairiais banko reikalais padarė banko prezidentas J. Paknys, viceprezidentas V. T. Mikionis, iždininkas J. M. Belza, teisių patarėjas adv. Ch. Paulis ir banko direktorių vardu — adv. A. Salvest.

Banko veiklą finansinį stovį ir pažangą pagrindinai nušvietė banko reikalų vedėjas Petras Velevas.

Š. m. vasario mėn. 6 d., 7:30 v. v. ir 7 d. 3 v. p.p. ST. FELIX ST. PLAYHOUSE, 126 St. Felix St., Brooklyne

HENRIKO KAČINSKO

30 m. scenos darbo jubilėjaus proga,

SPEKTAKLIS — BENEFISAS

JUPITERIS JUOKIASI

A. I. Cronino 3 v. 5 pav. drama

Režisierius J. Blekaitis. Dailininkas Pr. Lapė. Šalia jubilato vaidina: A. Bendoriūtė, E. Čiurlytė, L. Kašubaitė, A. Kundrotaitė, A. Mikulskytė - Žikarienė, T. Alinskas, J. Lapurka, E. Liogys, Vl. Zareckas.

Jėimo auka \$2.00

"RUTOS" RADIO DRAUGIJA
MALONIAI KVIEČIA Į SAVO METINĮ

MENINĮ VAKARĄ

kuris įvyks

vasario—February 7 d.

Šv. Jurgio Draugijos salėje,

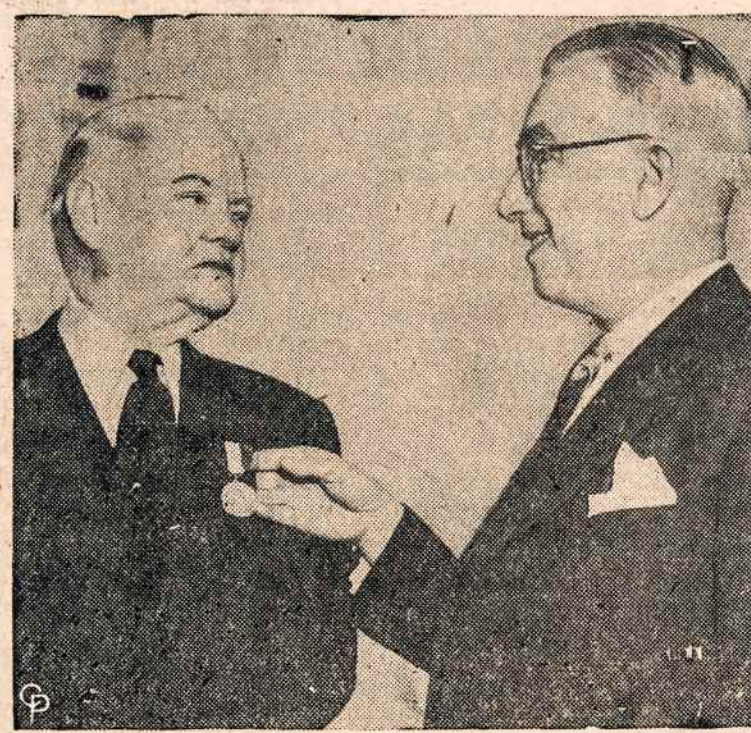
180 New York Ave.

Newark, N. J.

PROGRAMOJE dalyvauja Operetės Choras, vad. prof. Stankūno, "Rutos" ansamblis, vad. to paties muzikų; lietuvių ir estų tautinių šokių ansambliai.

Po programos, kuri prasidės 4 val. 30 min. popiet, bus linksmi šokiai, grojant Mel-Chors orkestrui; bus bufetas su skaniais valgiais ir gėrimais.

JĖJIMAS \$1.25

H. HOOVERIS, buvęs JAV prezidentas, New Yorke apdovanotas 1953 metų Benjaminino Franklino Draugijos aukso medaliu.

Irišta knyga

lentynoje ne tik gražiau atrodo, bet ir ilgiau išsilaiko. Gabija neseniai pradėjo priiminti knygas įrašimui: rišama į odos, drobės, odos imitacijos ir kt. viršelius, įspaudžiamos raidės ir kt. Duodant rišti didesnę kiekį knygų, daroma žymi nuolaida, bet ir šiaip rišama pigiau, negu kur kitur. Adresas: Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV 8-6163.

Lietuvos Nepriklausomybės

minėjimas šiemet bus vasario 14, sekmadienį, 1:30 val. p.p. So. Boston High School salėje. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Jo Ekscelencija vysk. V. Brizgys. Be to, kvieistas dalyvauti ir pasakyti kalbą Mass. valstybės gubern. Christian A. Herter.

Meninę programą atliks šv. Petro lietuvių parapijos choras, diriguojamas kompoz. Jeronimo Kačinsko ir Bostono vyrų choras, vadovaujamas muz. Gaidelio. Dalyvaus taip pat O. Ivaškienės tautinių šokių trupė ir studentai vaidintojai.

Minėjimą rengia Alto skyrius, vadovaujamas advokato Jono Grigaliaus. Visi Bostono lietuviai prašomi jau iš anksto minėjimui ruošti ir gausiai jame dalyvauti.

Tradicinis banketas

Tradicinis Amerikos Legiono Stepono Dariaus Posto Nr. 317 metinis banketas įvyks sekmadienio vakare, sausio 31 d., So. Bostono Lietuvių Piličių Draugijos Auditorijoje.

Posto vadas, inž. Aleksandras Čaplikas, nuoširdžiai kviečia visus lietuvius dalyvauti šiame bankete su mūsų lietuvių karų veteranais, kad parodytume, jog lietuvių visuomenė juos įvertina ir jų nepamiršo. Po banketo dainuos Bostono lietuvių vyrų choras, vad. kom. Julius Gaidelis, šokėjų grupė vad. O. Ivaškienės, pašoks tautinius šokius.

Pranešimas LDS 1 Kuopos nariams

Sekmadienį, sausio 31 dieną, šaukiamas visuotinis LDS pirmos kuopos narių susirinkimas, kuris įvyks 3 val. p.p. Šv. Petro liet. parapijos salėje. Bus renkama nauja valdyba ir atnaujinama Darbininko prenumerata. Visus kviečiame dalyvauti.

Pirm. V. STAKUTIS
Sekret. J. JESKEVIČIUS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO
36 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS
IVYKS SEKMADIENĮ,

1954 m. vasario mėn. 14 dieną,
4 val. po pietų,

WEBSTER HALL, 119-25 East 11th St., New Yorke

PROGRAMOJE: žinomas Amerikos senatorius iš Washington, D. C. Visų keturių Tarybą sudarančių srovių vardu kalbės prof. Kazys Pakštas.

Meninėje programoje: Lietuvos Operos solistė Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė ir žinomas solistas Aleksandras Vasiliauskas. Dainuos ir žinomas vietos Operetės choras, vadovaujamas žinomo muziko ir solisto p. Stankūno. Po minėjimo programos šokiai, kuriems gros Adomo Jezavito orkestras.

Bilietų kainos: \$2.00 prie įėjimo, \$1.50 perkant iš anksto, \$1.00 moksleiviams, vaikams nemokamai. New-Yorko ir apylinkių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

New Yorko Lietuvių Taryba.

Studentiškas savaitgalis

ruošiamas Bostone vasario mėn. 27-28 dienomis. Numatoma plati ir įvairi programa: koncertas ir šokių vakaras visuomenei, uždara diskusijų valandėlė studentams, arbatėlė, šokių popietė, ekskursija po Bostono apylinkes ir t.t. Savaitgalyje kviečiami dalyvauti studentai ir ne studentai iš New Yorko, Hartfordo, Waterburio, Worcesterio ir kitų apylinkių. Nakvynės bus parūpintos visiems. Registruotis pageldaujama, bet ne būtina. Visais reikalais prašoma kreiptis į atstovybės sekretorę I. Jurgelėvičiūtę, 30 Pleasant St., Dorchester, Mass. Tel. CO 5-5645.

Altui aukų

Lietuvių kongreso Chicagoje proga Bostono organizacijos ir paskiri asmenys sudėjo 603 dolerius. Didžiausią auką (\$200) įteikė Lietuvių Piličių Draugija.

Bostono teisininkų

naują 1954 metų valdybą sudaro: pirmininkas adv. A. Keturakis ir nariai: Dr. K. Šidlauskas ir Dr. V. Čepas.

Cambridge, Mass.

Lietuvių Moterų Sąjungos

4 kuopos įvykusiame Nekalto Prasidėjimo parapijos sveikatinėje sausio 24 d. susirinkime išrinkta 1954 metams nauja valdyba: pirm. Adelė Ambrazaitienė, sekr. Elena Paluilis, ižd. Griškienė, kasos globėja Miškinienė, užrašų ved. Aleksandra Daukantiene ir korespondente Mongirdienė.

Bažnyčiai dekoruoti aukojo:

B. Sviontek — \$5; M. Sangavičiai \$10; Nekalto P. P. Šv. Draugijos narės po \$1 — Kapivodienė, Šnaderienė, Gaičienė, Malinauskienė, Gasputienė, Zaveckienė 75 c. Parapijos klebonas visiems ir visoms nuoširdžiai dėkoja.

Metinė parapijos vakarienė

įvyks lietuvių klube (Harvard St.) vasario 28 d. 5 val. po pietų. Bus skanūs valgiai, kalbos ir meninė dalis. Klebon. P. Juškaitis kviečia visus parapiječius ir svečius gausiausiai dalyvauti. Pelnas skiriamas bažnyčiai dekoruoti.

Vasario 16 dienos

minėjimas ruošiamas vasario 21 dieną. Šv. Mišias atnašaus ir pamokslą sakys Jo Ekscelencija vyskupas V. Brizgys. Po pietų 3 val. bus Roberto Mokylos salėje Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimas: kalbos ir meninė dalis. Visi lietuviai vieningai kviečiami dalyvauti. K.

Katalikų Seimelis

Vasario 22 d. Nekalto Marijos Prasidėjimo lietuvių parapijos salėje, Cambridge, Mass., šaukiamas ALR Katalikų Federacijos Naujosios Anglijos apskrities seimelis. Seimelyje dalyvaus Jo Ekscelencija vysk. V. Brizgys.

Seimeliu daug rūpinasi vietos klebonas kun. Pr. Juškaitis, So. Bostono lietuvių parapijos klebon. kun. Pr. Virmauskis ir apskrities dvasios vadas kun. J. Vaitekūnas, Providence, R. I., lietuvių par. klebonas, o taip pat visa apskrities valdyba. Seimelyje bus iškelta ir svarstyta visa eilė mums rūpimų katalikiškos akcijos ir lietuvių išlaikymo klausimų.

Visi lietuviai katalikai maloniai prašomi seimeliui ruošti ir jame gausiai dalyvauti; prašomos visos katalikiškos lietuvių organizacijos ir paskiri asmenys — senieji ir jaunieji, kas tik gali.

Seimelio smulkesnė programa bus pranešta vėliau.

Apskrities Valdyba:

Dvasios vadas

Kun. J. Vaitekūnas,

Pirmininkas V. J. Kudrka,

Sekretorius J. Beinoris.

"Visiems, kurie ryžiasi vanagams nudaužyti pirštus, pelėdoms papęsti pausus, iš pikčiausių ragų, kurios šiandien pasauli baigia paversti plūstančių ašarų ir neįspasakytų kentėjimų vieta, atimti kiekvieną, dar nespėtą sudoroti būtytę" —

reikia įsigyti
JURGIO JANKAUS

**PO RAGANOS
KIRVIU**

102 p. Kaina \$1.50

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS
680 Bushwick Ave.
Brooklyn 21, N. Y.

**BARASEVIČIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME**
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVIČIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. South Boston 8-2590

**WAITKUS
FUNERAL HOME**
197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių direktorius ir
balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenimis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemaisiomis kainomis. Kainos tos pačios ir kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

**ZALETSKAS
FUNERAL HOME**
564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Grabariai ir Balsamotojai
Patarnavimas dieną ir naktį
Koplyčia šermenimis dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2609

**Lithuanian
Furniture Co.**
MOVERS —
SO 8-4618
INSURED and BONDED
Local and Long Distance Mover
SO. BOSTON, MASS.
326-328 W. Broadway

**LIETUVOS
"Atsiminimai"**
Radio Valandos
Seštadieniais 4.45
iki 5.30 val. p.p. Stotis
WEVD 1330k-107.5m
JACK-JITUKAS
DIREKTORIUS
1264 WHITE ST.
HILLSTIDE, N.J.
Tel.
WAverly
6-3325